

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 311

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, studeni 2022. // Godina XXVIII.

30.

**GODINA
DJELOVANJA
SINDIKATA
UMIROVLJENIKA
HRVATSKE
1992. – 2022.**

U OVOM BROJU:

**SVEČANA SKUPŠTINA I MEĐUNARODNA
PANEL RASPRAVA**

Jačanje partnerstva i socijalnog dijaloga

MIROVINE KOJE ISPARAVAJU

Opijelo nad drugim stupom

INTERVJU

Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a

Rađaju se nova zajedništva

ZDRAVSTVENA REFORMA

Važniji pacijenti ili liječnici?

PENZIĆI BRŽE DO POSLA

Pokrenut portal za zapošljavanje umirovljenika

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

dogadjanja **SVEČANA SKUPŠTINA I MEĐUNARODNA** **Jačanje partnerstva i socijalnog dijaloga**

Povodom proslave 30 godina od svog osnutka, Sindikat umirovljenika Hrvatske je 25. listopada 2022. u Domu sindikata grafičara organizirao međunarodnu panel raspravu „Važnost samoorganiziranja umirovljenika u borbi za njihov standard i dostojanstvo” koja je prethodila svečanoj skupštini. Na panel raspravi, pred pedesetak predstavnika SUH-ovih podružnica i udruga te hrvatskih institucija, kao posebni gosti sudjelovali su ugledni međunarodni predavači i stručnjaci koji se bave pitanjima organiziranja umirovljenika i starijih osoba - generalni tajnik Europske federacije umirovljenika i starijih osoba (FERPA) Agostino Siciliano, predstavnici regionalnog talijanskog Sindikata umirovljenika, Elena De Gregorio iz SPI CGIL Veneto i Roberto Treu iz SPI Cgil Friuli-Venezia-Giulia te predsjednik SSSH Mladen Novosel.

Panel raspravu je moderirala predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, koja je na čelu te organizacije više od deset godina, a prisustvovali su i ugledni gosti, i to izaslanik Vlade RH, državni tajnik Dragan Jelić, voditeljica uprave za mirovinski sustav u Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Melita Čičak, ravnatelj HZMO-a Ivan Serdar sa zamjenikom Ivom Bulajom, predstavnica HZZO-a Morana Krušarowski, predstavnica Pučke pravobraniteljice Orhideja Skale Družak te predstavnica Grada Zagreba Andreja Ninić.

Aktivni i u mirovini

Kao Vladin izaslanik Dragan Jelić je uoči početka rasprave održao prigodni govor, prenio čestitke premijera Andreja Plenkovića, te istaknuo da s obzirom na sve izraženije starenje stanovništva u 21. stoljeću, organiziranje umirovljenika je od iznimne važnosti kako bi se podigla svijest o problemima s kojima se starije osobe svakodnevno susreću. Kazao je da je posebno važno naglasiti važnost

osiguranja životne sredine koja se mora prilagoditi potrebama i sposobnostima ljudi treće životne dobi, te da osobe starije životne dobi imaju veliku vrijednost u izgradnji suvremenog društva.

Ocupljenima je poručio da mu je upravo zbog toga izuzetno drago i da su nakon umirovljenja odlučili ostati aktivni građani ovog društva, a ne samo promatrači, prepoznajući važnost i snagu samoorganiziranja, što omogućuje aktivno sudjelovanje u odlučivanju o važnim umirovljeničkim pitanjima. Jelić je istaknuo kako je u posljednjim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju i SUH dao veliki obol u definiranju tih mjera kroz Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, što je dokaz dobrog socijalnog dijaloga između SUH-a i Vlade RH.

Predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović kazala je kako je SUH svoje djelovanje počeo početkom rata 18. kolovoza 1992. godine kao mali, alternativni borac mimo tada jedine državne organizacije umirovljenika, što je odredilo metode borbe za prava umirovljenika. Tako je, kaže, u SUH-ovoj organizaciji 1996. kod Doma sportova se okupilo 15.000 umirovljenika, koji su se izborili za povrat umirovljeničkog duga od ukupno 11 milijardi kuna, što je tada bio ogroman novac, a sličnim metodama borbe su i nastavili zalaganje za kvalitetniji život i dostojanstvo umirovljenika.

Član ugledne obitelji

Organiziranjem peticije za borbu protiv siromaštva starijih osoba 2015. SUH-ovci su prikupili 26.000 potpisa, dvije godine nakon toga u sedam gradova SUH je okupio 7.000 umirovljenika koji su i po kiši održali prosvjede. Prije dvije godine članove Vlade su uoči svake sjednice četvrtkom SUH-ovci dočekivali s transparentima i fučkanjem pred Banskim dvorima, te je time nakon 16 godina konačno povišen census za besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje, kazala je Petrović.

Izuzetno bitno je što je SUH 1993. ušao u punopravno članstvo SSSH, najveću, najborbeniju sindikalnu središnjicu u Hrvatskoj kojoj i dandanas pripada, a s njom su se, među inim uspješno izborili da se zaustavi povećanje dobi za umirovljenje. Kazala je da je SUH sudjelovao i u svim prvomajskim procesijama i akcijama koje je organizirao SSSH i da je SUH prisutan i vidljiv u javnosti. Danas je važna i dobra suradnja i s Maticom umirovljenika Hrvatske, koja je partner i suborac SUH-a ne samo za kvalitetniju socijalnu uključenost starijih osoba u društvo, već i u borbi za prava umirovljenika. Bitno je i i to da je SUH međunarodno prisutan i aktivan, te je od osnutka FERPA-e primljen u članstvo te Europske federacije

umirovljenika i starijih osoba, koja okuplja 42 umirovljeničke organizacije iz 26 europskih zemalja.

Udar pandemije i inflacije

Generalni tajnik FERPA-e Agostino Siciliano kazao je kako je pandemija koronavirusa ogolila javne financijske sustave europskih zemalja, te je postalo još bitnije usmjeriti resurse za zaštitu starijih osoba, koje su najpogođenije pandemijom. Tendencija u cijeloj Europi je da se povećava siromaštvo starijih osoba, zbog čega se moraju povećati mirovine. Svi pričaju o minimalnoj europskoj plaći, ali moramo onda razgovarati i o minimalnoj europskoj mirovini, kazao je. Istaknuo je da su starije žene ugrožene od muškaraca, jer primaju niže mirovine, a i zbog toga što duže žive od svojih partnera su usamljenije i socijalno izoliranije.

Kako bi se borila protiv siromaštva umirovljenika i starijih osoba

FERPA je stoga izradila Manifest koji je jednoglasno prihvaćen od svih članica, naglasio je Siciliano, te je dodao kako se ta organizacija bori za interese umirovljenika u svim europskim zemljama. Nakon pandemije veliki udar na starije osobe donijela je i inflacija i više cijene energije, zbog čega vlade europskih zemalja ne trebaju razmišljati samo o povećanju plaća, već i o adekvatnom povećanju mirovina. Istaknuo je i da je zbog toga Manifest poslan svim važnim europskim institucijama, ali i glavnom tajniku UN-a.

Pohvalio je međunarodni angažman predsjednice SUH-a Jasne Petrović, koja je aktivno sudjelovala u radu FERPA-e na različitim dužnostima i tako doprinosila ne samo dobrobiti SUH-a, već i svih europskih zemalja. Spomenuo je i problem velikog broja umirovljenika koji žive u izoliranim područjima ili čak u zgradama bez lifta, i da treba prilagoditi uvjete stanovanja osobama starije životne dobi koje su ovisne o pomoći drugih, primjerice pri nabavi hrane.

Novoselov inspirativni govor

Predsjednik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) Mladen Novosel kazao je kako je SUH osnovan u vrijeme nemoćne pretvorbe i privatizacije, gdje je zatvoreno na stotine tisuća radnih mjesta i industrijskih poduzeća. Mirovinski sustav je tada bio opterećen ogromnim novim brojem osiguranika, koji su zbog stečaja i propasti poduzeća došli u sustav, a istovremeno na stotine privatnih poslodavaca nije uopće uplaćivalo mirovinski doprinos za rad. Kazao je da su to posljedice koje nažalost umirovljenici trpe i danas.

U međuvremenu Hrvatska se ipak malo oporavila, 2013. ušla u EU, a iako je kroz to vrijeme rasla kako prosječna, tako i minimalna plaća, mirovina nije dovoljno pratila taj rast. Uskoro ulazimo u eurozonu, prosječna plaća iznosi 1.023 eura, a prosječna mirovina oko 360 eura, što je svega 35 posto udjela prosječne plaće i to je nedopustivo i neodrživo za standard i mogućnost preživljavanja umirovljenika, kazao je Novosel.

Od milijun i dvjesto nešto tisuća umirovljenika rijetki su oni

koji imaju tu sreću raditi na istom radnom mjestu 40 i više godina, kazao je Novosel, dodavši kako i onima s tako dugim stažem prosječna mirovina iznosi tek 587 eura, što je tek 57 posto udjela u prosječnoj plaći, a poželjno je 75 posto, a koliko su u nekim boljim vremenima umirovljenici u Hrvatskoj i imali. Kazao je i da službena statistika govori o porastu inflacije od oko 13 posto, ali da taj postotak ne pokazuje pravi sliku poskupljenja, prije svega hrane, na koju umirovljenici najviše troše.

Novosel je naglasio i da je Vlada pomogla paketima „pomoći“, npr. jednokratnim isplata, nakon zajedničkog dijaloga s umirovljeničkim udrugama i sindikalnim središnjicama, no s obzirom da će kriza potrajati, trebat će puno više sredstava odvojiti za pomoć umirovljenicima, te je podržao povećanje mirovina za 10 posto koje traže umirovljeničke udruge, kao i za dodatne financijske pomoći.

SSSH u ovom trenutku u svom programskom usmjerenju za naredno četverogodišnje razdoblje ima za cilj da prosječna plaća u Hrvatskoj do početka 2026. godine bude najmanje 1.500 eura, a minimalna 750 eura, a što će posljedično povećati i mirovine, rekao je Novosel, i dodao da u svim kolektivnim pregovorima inzistiraju na povećanju bruto plaće, jer kad se isplaćuje bruto plaća, onda se uplati 15 posto za međugeneracijsku solidarnost i pet posto što ide u nedefiniranu kapitaliziranu mirovinsku štednju. Za kraj je kazao kako je usprkos svemu optimist i želi SUH-u da u sljedećim godinama ima daleko manje posla oko zaštite i borbe za prava umirovljenika i veće mirovine, a da ima više vremena za organiziranje umirovljenika za lakši život u trećoj životnoj dobi.

Iskustva talijanskih regija

Elena Di Gregorio je kazala kako je regija Veneto jedna od bogatijih u Italiji, ali da se svejedno suočava sa siromaštvom, i da 665.000 ljudi u toj regiji živi u siromaštvu. Trideset posto tamošnjih umirovljenika, a posebice se to odnosi na žene, živi s minimalnom mirovinom, koja iznosi 800 eura. Iako u usporedbi s Hrvatskom se taj iznos čini velik, rekla je kako se s takvom mirovinom ne može imati dostojanstven život, pogotovo u jeku energetske krize i po-

skupljenja. Mnogi će umirovljenici, kaže, morati birati hoće li jesti, plaćati račune ili se liječiti. Visoki troškovi energije predstavljaju probleme i bolnicama i umirovljeničkim domovima, koji su izloženi riziku zatvaranja.

Roberto Treu iz regije Friuli-Venezia-Giulia je kazao kako Hrvatska sljedeće godine ulazi u eurozonu te je prenio iskustva talijanskog ulaska kada su spašene javne financije, ali su i radnici i umirovljenici osiromašili. Istaknuo je i važnost zaustavljanja rata u Ukrajini, kao i važnost FERPA-e preko koje svi europski umirovljenici osjećaju solidarnost i surađuju u brojnim poljima. Za kraj je čestitao SUH-u na 30. obljetnicu i izrazio nadu da će svi prisutni zajedno proslaviti i 50. godišnjicu.

Nakon rasprave svim panelistima i gostima uručena su priznanja, odnosno povelja za uspješnu i trajnu djelatnu suradnju. Prekrasan svečani ugođaj upotpunio je pjevački zbor podružnice SUH-a iz Velike Gorice Turopoljska zvena, koji je na kraju panel rasprave otpjevao prekrasnu hrvatsku narodnu pjesmu.

Igor Knežević

SUH proslavio 30 godina p

Sindikata umirovljenika Hrvatske na prigodan način obilježio je 30. obljetnicu osnutka udruge. U utorak 25. listopada 2022. godine u Domu Sindikata grafičara organizirana je svečana skupština na kojoj se okupilo pedesetak delegata i predstavnika SUH-ovih podružnica i udruga iz 10 hrvatskih županija, kao i dragi gosti, četvero predstavnika talijanskog Sindikata umirovljenika Spi Cgil, i to iz regije Veneto Elena Di Gregorio i Danilo Toccane te iz regije Friuli-Venezia-Giulia Roberto Treu i Maria Belle.

Na početku Skupštine glavni tajnik SUH-a Igor Knežević pozdravio je sve prisutne, nakon čega je uslijedila minuta šutnje za sve preminule članove SUH-a i druge starije osobe. Svečani dan upotpunio je zbor SUH-ove Podružnice iz Velike Gorice, Turopoljska zvana, koji je otpjevao himnu te nakon toga i još jednu izvornu pjesmu i tako razgalio sve okupljene koji su bili vidno oduševljeni njihovim nastupom.

Uslijedio je formalniji dio skupštine gdje je izabrano Radno predsjedništvo, usvojen dnevni red i poslovnik, nakon

čega su se potpredsjednici SUH-a i glavni tajnik osvrnuli na uspješan rad udruge koja je službeno osnovana 18. kolovoza 1992. godine.

Nakon izlaganja uslijedio je najsvečaniji dio skupštine, kada su delegatima dodijeljena priznanja, i to spomenica SUH-a za podružnice i udruge SUH-a i njihove predsjednike; pohvala SUH-a zaslužnim članovima; povelja suradnje za osobe i institucije koje dugi niz godina kvalitetno surađuju i pomažu radu SUH-a na nacionalnoj i lokalnoj razini; nagrada SUH-a za članove koji su ostvarili izuzetna dostignuća u djelovanju udruge.

Atmosfera je bila zaista topla, kolegijalna, prijateljska, bilo je puno zagrljaja, zajedničkih fotografija, ugodnih razgovora. Poslije skupštine svi delegati i talijanski gosti otišli su na ručak, gdje su nastavili ovo prekrasno druženje.

Mato Obradović, potpredsjednik Povijesna ostvarenja

Potpredsjednik SUH-a zadužen za regiju Istok Mato Obradović okupljene na skupštini je vratio u povijest pa je, između ostalog, kazao da su temeljni zahtjevi SUH-a prvi put cjelovitije konkretizirani u Zahtjevnici i odlukama Prvog sabora SUH-a od 23. lipnja 1994., nakon čega je u listopadu odlučeno da se Saboru RH uputi peticija kojom se traži da se na dnevni red stavi problematika umirovljenika. Prikupljeno je oko 30.000 potpisa koji su krajem godine upućeni Saboru sa zahtjevom da se pitanje položaja umirovljenika stavi na dnevni red zastupničkog tijela te je tako otvorena maratonska rasprava već u svibnju 1995. godine. Nažalost, rasprava je urodila praznim zaključcima.

No, uslijedio je veliki prosvjedni skup koji je 1996. godine održan na Trgu sportova u Zagrebu kada je iz svih dijelova Hrvatske stiglo 15.000 umirovljenika i vlastima odaslalo usvojenu Zahtjevnici hrvatskih umirovljenika. Kazao je kako je taj prosvjed bio svojevrsna prekretnica u odnosu tadašnje Vlade prema umirovljeničkim predstavnicima. Bila je to divna energija, borbenost i odlučnost, kazao je Mato.

Osim što se SUH, kasnije u suradnji s drugim umirovljeničkim udrugama uspio izboriti za povratak duga umirovljenicima, svojom aktivnošću nametnuo se i kao pregovarač svim dosadašnjim Vladama, što je rezultiralo važnim ispravcima reformskih nakaradnosti, dodao je. Istaknuo je i važnost osnivanja Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe s Vladom Republike Hrvatske 2012. godine kada su SUH, Matica i tadašnja Koordinacija umirovljeničkih udruga konačno dobili i tijelo u kojem Vladi mogu iznositi svoje prijedloge i inicijative.

Đina Šverko, potpredsjednica Pre

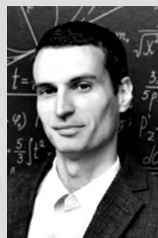

Skupštini zbog opravdanih razloga nije mogla prisustvovati potpredsjednica SUH-a za regiju Zapad Đina Šverko, te je njezin prilog pročitao Vladimir Buršić, njezin prethodnik na toj funkciji. Šverko je poručila kako je SUH još od 1994. godine član FERPA-e/Europske federacije za umirovljenike i starije osobe, a da je predsjednica SUH-a u dva mandata bila članica uže Direkcije te organizacije, koja je integralni dio ETUC/Europske sindikalne konfederacije radnika. SUH redovito sudjeluje u radu Izvršnog odbora te u Ženskom komitetu FERPA-e, na čijem čelu je također dva mandata bila predsjednica SUH-a.

Kazala je da je od posebnog značenja što je SUH pokrenuo i razvio intenzivnu suradnju sa sindikatima umirovljenika u regiji te je pokrenuo održavanje redovitih regionalnih konferencija na kojima se razmjenjuje dobra praksa te informacije o

ostojanja

Igor Knežević, glavni tajnik Uspjesi i modernizacija

Glavni tajnik Igor Knežević je govorio o postignućima SUH-a u posljednjih nekoliko godina, istaknuvši kako je SUH zajedno s Maticom uspio u mirovinsku reformu 2019. godine progurati nekoliko vrlo bitnih odredbi, poput mogućnosti da prilikom umirovljenja umirovljenici biraju mirovinu samo iz prvog ili iz oba stupa, navodeći da je preko 70 posto novoumirovljenih izabralo povoljniji prvi stup, a da su predviđanja nekih ekonomskih stručnjaka da će za dvije godine taj postotak narasti do 90 posto, što dovoljno govori o promašenosti uvođenja obveznog drugog stupa.

Kazao je da je istom mirovinskom reformom 2019. godine po prvi put omogućen i rad do polovice radnog vremena i za prijevremene umirovljenike, a od prošle godine to pravo imaju i obiteljski umirovljenici, s time da se više i ne penaliziraju oni s najnižim mirovinama. Zagovaranjem SUH-a prošle godine konačno je krenuo i proces prijenosa vlasništva 31 nekretnine domova za starije osobe s HZMO-a na županije, a čija je vrijednost preko dvije milijarde kuna.

Zajedno s radničkim sindikatima SUH se izborio da se ne pomakne obvezna dobna granica za radnike na 67 godina, a pojavom Covida na inicijativu SUH-a i MUH-a Vlada je isplatila tzv. Covid dodatak prošle godine, a u ovoj godini je čak dvaput isplatila jednokratne dodatke umirovljenicima zbog podivljale inflacije, dodao je Knežević. Za kraj je kazao i kako je odlična stvar za SUH napravljena i redizajnom web stranice udruge, koja sada omogućava kontakt s Pravnim savjetovalištem SUH-a putem web forme, a putem weba se također sada može i učlaniti u udrugu. Pohvalio je i kvalitetan i značajni rad mjesečnika Glas umirovljenika i tematske Facebook stranice Pokret protiv siromaštva starijih osoba.

kogranična suradnja

zakonodavnim rješenjima, prenoseći poruke Vladama zemalja iz kojih sudionici dolaze. Do sada je održano devet godišnjih regionalnih konferencija, prva u Zagrebu u prosincu 2010., a posljednja 2019. u Beogradu nakon čega je zbog pandemije Covida došlo do privremenog prekida. Što se tiče bilateralne međunarodne suradnje, ona je najizraženija s talijanskim sindikatom umirovljenika SPI-CGIL, koji brojnim konferencijama i zajedničkim druženjima pomaže SUH-u, i prenosi svoja iskustva i savjete.

Niz bratimljenja uspostavljen je gotovo sa svim našim regijama kao plod suradnje SUH-a i SPI CGIL na nacionalnom nivou, a najintenzivnija s regijom Zapad, odnosno istarskim podružnicama. Takva obostrana suradnja dovela je do organiziranja zajedničkih konferencija svih bratimljenih organizacija SUH-a sa talijanskim SPI CGIL, koje su tradicionalno održavaju jednom godišnje još od 2012. godine, kao i proširenju te suradnje na južne regije, sa Splitom, Dubrovnikom i Konavlima.

Asja Tomin, potpredsjednica Matica važan partner

Potpredsjednica SUH-a za regiju Jug Asja Tomin naglasila je važnost zajedničkog djelovanja SUH-a i Matice umirovljenika, koji se zalažu za cjelovitu reformu mirovinskog sustava, osiguranje minimalnog standarda za dostojanstven život i očuvanje realne vrijednosti mirovina u odnosu na rast troškova života i plaća. Tomin je pohvalila suradnju s

MUH-om, pogotovo u zajedničkim nastupima prema Vladi i ministarstvima, kao i u zajedničkom sudjelovanju članova obje udruga u Nacionalnom vijeću za umirovljenike i starije osobe, gdje se u direktnom kontaktu s predstavnicima Vlade raspravlja o izmjenama, dopunama i uvođenju i ukidanju pojedinih socijalnih, zdravstvenih i mirovinskih odredbi.

Rezultat svega toga su izmjene brojnih propisa i ublažavanje lošeg umirovljeničkog standarda. SUH i MUH se protivne podjelama i zalažu za jedinstvo u zastupanju interesa najstarije populacije, zbog čega su i prihvatili programsku suradnju s inicijativom „umirovljenici zajedno“, koju su pokrenule umirovljeničke političke stranke.

Tomin je za kraj kazala i da kriza u kojoj se sada nalazimo ne mora uvijek imati samo negativne posljedice jer često iz ljudi izvlači ono najbolje i dobar je početak za novu suradnju, koja će rezultirati nečim dobrim.

Vesna Bečić, potpredsjednica Socijalna uključenost umirovljenika

Potpredsjednica SUH-a za regiju Sjever Vesna Bečić iz opravdanih razloga nije mogla sudjelovati na skupštini te je njezino pismo pročitao član predsjedništva SUH-a Stjepan Milobara, ujedno i predsjednik Podružnice SUH-a Velika Gorica. Bečić je naglasila kako je važna tema u radu SUH-a pitanje socijalne uključenosti umirovljenika i starijih osoba te program

aktivnosti koje SUH, ali i lokalna zajednica, organiziraju za svoje starije građane kako bi im poboljšali kvalitetu života u starosti.

SUH-ove podružnice diljem Hrvatske provode različite oblike aktivnosti. Najčešći su izleti, pogotovo u toplice ili turistička odredišta u Hrvatskoj i u susjedne zemlje. Sportsko-rekreativne aktivnosti zauzimaju posebno mjesto u aktivnostima SUH-ovih podružnica, jer su doprinijeli rušenju predrasuda o pasivnosti, osamljenosti i isključenosti u starijoj životnoj dobi. Bečić je naglasila i da SUH putem Pravnog savjetovališta svojim članovima pruža besplatnu primarnu pravnu pomoć te u sklopu Psihološkog savjetovališta, psihološku pomoć.

Članstvo se o aktivnostima i njihovim pravima informira putem mjesečnika Glas umirovljenika, web stranice suh.hr i Facebook stranice Pokret protiv siromaštva starijih osoba, čime se upotpunjuje uključivanje umirovljenika i starijih osoba u aktivnosti koje utječu na bolju kvalitetu života i dostojanstveno starenje.

RAĐAJU SE NOVA ZAJEDNIŠTVA

Zašto je osnovan SUH?

Jasna A. Petrović je već deset godina predsjednica Sindikata umirovljenika Hrvatske, a zapravo je uključena u njegov rad intenzivno punih 29 godina, od 1993. godine kad je ugovorila pristupanje SUH-a u punopravno članstvo Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, tada kao voditeljica Međunarodnog odjela te najveće hrvatske sindikalne središnjice. Već sljedeće godine je ishodila ućlanjivanje SUH-a u FERPA/Europsku federaciju umirovljenika i starijih osoba, koja djeluje kao integralni dio ETUC/Europske federacije sindikata. Po umirovljenju je prihvatila biti članica Predsjedništva SUH-a, kao i voditeljica međunarodne suradnje. Mnoge su borbene godine, od onih ratnih dana kad je SUH osnovan pa do danas, za leđima SUH-ove predsjednice, ali i mnogo postignutih pomaka u poboljšanju prava umirovljenika. Na dan Svečane skupštine u povodu 30. obljetnice osnutka SUH-a odgovorila je i na nekoliko pitanja novinara i delegata.

● *Zašto je osnovan Sindikat umirovljenika Hrvatske u jeku početka rata, iako je tada već postojala velika „državna“ organizacija umirovljenika, koja je nedavno proslavila 75 godina postojanja?*

Treba podsjetiti na razliku SUH-a i Matica umirovljenika. Kao društveno-politička organizacija Matica umirovljenika Hrvatske osnovana je 25. travnja 1946. pod nazivom Zemaljsko udruženje penzionera, njihovih udova i djece NR Hrvatske, a nakon osamostaljenja Republike Hrvatske 1991. godine pojavile su se neke nove situacije i potrebe. Rat je itekako utjecao i na položaj umirovljenika, zbrku s njihovim republičkim zakonodavstvima, naglim opadanjem mirovina i gubljenjem mirovinskih prava određenih kategorija umirovljenika. Mirovine mnogih umirovljenika su počele tonuti ka rubu siromaštva. Istodobno, Matica je i dalje primala dotacije od države i lokalne samouprave, naslijedila imovinu i prostore, te većinu svojih aktivnosti usmjeravala na organiziranje društvenog života umirovljenika.

Neki novi borci

Četrdeset osnivača SUH-a okupili su se u Zagrebu kao mala grupa alternativnih boraca sa strane. To je odredilo naše metode borbe za prava umirovljenika, ali i čvrsto povezalo činjenicu da se mirovina stječe radom i plaćanjem doprinosa. Zbog toga smo krenuli putem brojnih drugih europskih zemalja koje imaju snažne umirovljeničke sindikate, a inspiracija su

nam bili talijanski sindikati SPI CGIL koji su zapravo najveći europski sindikat. Prihvatili smo i zastavu borbe za prava umirovljenika, zajedno s radničkim sindikatima. U tome se razlikujemo od Matice od prvih početaka. Primjerice, u ratu su neki, poput tadašnjeg premijera Valentića samovoljno suspendirali demokratska prava i zakone, kao što je on ukinuo primjenu usklađivanja mirovina. SUH je, treba spomenuti, u to ratno vrijeme, zajedno sa svojom sindikalnom središnjicom, organizirao i brojne humanitarne aktivnosti na ratištima i u prihvatu izbjeglica i prognanika. No, i uz to smo na prvom mjestu bili uz umirovljenike.

Prosvjednici po trgovima

Zato je SUH organizirao prosvjede 15.000 umirovljenika 1996. godine kod Doma sportova, koji su se u konačnici izborili za povrat umirovljeničkog duga od ukupno 11 milijardi kuna, što je tada bio ogroman novac. Primjerice, 2015. prikupili smo 26.000 potpisa na peticiji za borbu protiv siromaštva starijih osoba i postigli neke nove pomake u pravima, a u listopadu 2017. u sedam gradova okupili smo na trgovima 7.000 umirovljenika po kiši i održali prosvjede. A prije dvije godine smo svaku sjednicu Vlade dočekali prosvjedima i fućkanjem, s našim zahtjevima pred vratima Banskih dvora na Markovom trgu kako bi se nakon 16 godina povećao cenzus za besplatno dopunsko zdravstveno osiguranje.

Prikupljali smo potpise i na najvažnijoj peticiji radničkih sindikata za referendum kako bi se zaustavilo povećanja dobi za umirovljenje na 67 godina, kao i u svim prvomajskim procesijama i akcijama koje je organizirala naša sindikalna središnjica. U svim tim akcijama i aktivnostima Matica nije bila s nama, svatko je vozio svojim kolosijekom, mi za prava, oni za zabave i druženje.

S rukom u ruci

● *Da li se situacija promijenila suštinski? Naime, danas u gotovo svim javnim istupima Sindikat i Matica nastupaju zajedno?*

Točno. Tada smo većinom i u mnogočemu bili sami. No, mi to više nismo. Mi smo, prije svega, sada u socijalnom dijalogu s Vladom, u kontinuiranom, kvalitetnom, i često produktivnom dijalogu koji je pomaknuo granice demokracije u Hrvatskoj. Otvorena

su nam vrata Vlade i ministarstava, osobito kroz mjesečne sastanke Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe na kojima, zajedno s Maticom nastupamo gotovo jednoglasno. Povremeno se održavaju i sastanci s premijerom i ministrima, na kojima sudjeluju i predstavnici glavnih radničkih sindikata i udruga poslodavaca. Hrvatska, valja potvrditi, ima kvalitetno razvijen socijalni dijalog. Sindikat nije mnogobrojna organizacija, već je to po tradiciji Matica, no mi smo pokretači, inicijatori, borbeni jezičak na vagi. Ojačali smo i kroz svoje regionalne i međunarodne aktivnosti, no to je sve daleko od potrebnih promjena, daleko od postizanja zasluženog dostojanstvenog položaja umirovljenika.

Programska suradnja

Danas smo prisutni i vidljivi u javnosti i sudjelujemo u brojnim radnim skupinama koje su bile multilateralne ili organizirane pri Vladi. I zajedno smo s Maticom u svemu tome. Matica je naš partner i suborac i sada zajedničkoj borbi ne samo za kvalitetniju socijalnu uključenost starijih osoba u društvo, već i u borbi za prava umirovljenika.

Pred nama su na domaćem planu pokušaji programske suradnje s umirovljeničkim strankama, ali ne kao borba za vlast i mjesta u Saboru, već kao zajedništvo u borbi za poboljšanje strategija, politika, zakona i mjera. Hoćemo li u tome uspjeti? Nadamo se. Svađe umirovljeničkih stranaka su doista mučne, štetne i nepotrebne.

Pred nama je i trnovit put zajedno s brojnim drugim umirovljeničkim sindikatima u borbi za bolju Europu, onu po mjeri starijih građana. Manifest FERPA-e je pomak u očuvanju javnog mirovinskog i zdravstvenog temelja, za zajednički model minimalne mirovine i mnoga druga prava.

Važniji pacijenti ili liječnici?

Sindikatski umirovljenika Hrvatske se uključio u javno e-savjetovanje glede Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Prvo, zbunjuje što bi se promjenom članka 18. propisalo da mjere zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja utvrđuje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje općim aktom uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo, na temelju plana i programa mjera zdravstvene zaštite u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita. Time se dovodi u opasnost vjerojatna situacija da u okolnostima nedovoljnih financijskih sredstava ili kapaciteta Zavod, pod opravdanjem racionalizacije troškova, smanji opseg ili vrstu mjera zdravstvene zaštite. Sindikat umirovljenika Hrvatske smatra da se mora postaviti uvjet da se izmjene mogu raditi samo uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnih komora, ali i temeljem rasprave s udrugama koje predstavljaju pacijente.

Zdravlje na bubnju

Predviđa se i promjena članka 19. na način da se bitno povećava sudjelovanje osigurane osobe u troškovima zdravstvene zaštite za pojedine zdravstvene usluge i to velikim dijelom targetira upravo starije osobe koje nemaju dovoljno sredstava za plaćanje dopunskog zdravstvenog osiguranja. Primjerice, za specijalističku dijagnostiku uvećava se postotak proračunske osnovice s 1,5% na 2%, (s 50,00 na 67,00 kuna), za ortopedsku pomagala također s 1,5% na 2%. Dentalna pomagala za osobe starije od 65 godina uvećala bi se s 15,03% na 20,04%.

U uvjetima povećane inflacije i otežanim socijalno-ekonomskim prilikama u kojima živi veliki broj umirovljenika i drugih starijih osoba, ovo povećanje sudjelovanja u troškovima zdravstvenih usluga je novi udar na uvjete života umirovljenika i starijih osoba čija je smrtnost ionako vidljivo porasla. Zbog ublažavanja udara na standard umirovljenika i dostupnost zdravstvenih usluga Sindikat umirovljenika Hrvatske traži da se usporedno

s izmjenama i dopunama ovog zakona izmijeniti prihodovni cenzus za osiguranike koji sredstva za dopunsko zdravstveno osiguranje stječu na teret državnog proračuna i to za osiguranice osobe samce čiji ukupan prihod u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelazi prihodovni cenzus viši od hrvatske linije siromaštva utvrđene u tekućoj godini – i to trenutno ne više od 3.038 kuna za samca, a po članu obitelji ne više od 1.595 kuna.

Liječnici kolo vode

Nadalje, SUH zahtijeva da se promjenama postojećeg članka 33. omogućiti osiguranoj osobi mogućnost kvalitetnije skrbi (boljih stentova, dentalnih usluga, umjetnog kuka i drugih proteza i sl.) te da joj se omogućiti plaćanje razlike između standarda Zavoda i izabranog standarda, čime bi se poboljšala zdravstvena zaštita i smanjile patnje pacijenata.

Sindikat umirovljenika Hrvatske i Matica umirovljenika Hrvatske podsjećaju kako su u više navrata postigle dogovor s predstavnicima Ministarstva zdravstva da se člankom 102. stavak 2. obvezno uvede kako Upravno vijeće HZZO-a ima 11, a ne 9 članova, od čega su dvoje predstavnici prethodno navedenih umirovljeničkih udruga. S obzirom da su starije osobe i umirovljenici velika skupina korisnika zdravstvene zaštite, kao i financijera zdravstvenih usluga kako

kroz dopunsko osiguranje, dodatni zdravstveni doprinosi, tako i kroz redovni zdravstveni doprinosi za one koji uz mirovinu i rade, neophodno je konačno legalizirati njihov utjecaj na kreiranje politike i odluka unutar sustava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Diskriminacija umirovljenika

Sindikat umirovljenika Hrvatske također zahtijeva da se obvezno uvede izmjena članka 50. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju kojim se propisuje kako osiguranik koji je navršio 65 godina života i 15 godina godina mirovinskog staža nema pravo na naknadu plaće na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja za vrijeme privremene nesposobnosti, već na teret sredstava poslodavca odnosno osiguranika koji je obveznik uplate doprinosa. Kako se ovim člankom diskriminiraju zaposleni umirovljenici, to će ova odredba hitno mora izmijeniti na način da se izjednače u pravima svi zaposlenici.

Hoće li išta od ovih primjedbi koje su usmjerene na davanje značajnije uloge i pozicije pacijenata, osobito starije dobi, a ne samo u korist liječnika i zdravstvenog sustava, biti uvaženo. Vidjet ćemo uskoro. U pripremi je i dopis u vezi izmjena ovog zakona Ministarstvu zdravstva.

J.A.P.

Pokrenut portal za zapošljavanje umirovljenika

U Hrvatskoj je krajem rujna 2022. godine bilo oko 105 tisuća nezaposlenih što je rekordno niska nezaposlenost. Razloga za tako malu brojku je mnogo, od gospodarskog oporavka koji je krenuo ulaskom Hrvatske EU, ali i egzodusa nezaposlene mlade radne snage „trbuhom za kruhom“ otvaranjem granica EU. Uoči međunarodnog dana starijih osoba na sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe 29. rujna ove godine prezentaciju je održao ravnatelj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Ante Lončar, koji je dao i neke zanimljive podatke.

Kazao je kako je 2014. godine izdano tek stotinjak radnih dozvola za strane radnike, da bi u ovoj godini ta brojka porasla na čak 86 tisuća. Svi smo svjedoci kako su strani radnici počeli popunjavati rupe na tržištu rada, i to uglavnom poslove u uslužnim djelatnostima i prodaji, a Lončar je kazao i kako Vladine projekcije rasta BDP-a od 2,5 posto znače i dodatnih 25 do 30 tisuća novih radnih mjesta. Porast potražnje za radnicima, kazao je, će zahtijevati aktivaciju nezaposlenih, izdavanje radnih dozvola, ali i da su u „HZZ-u primijetili da se velik broj umirovljenika pojavljuje na tržištu rada, i to radeći do polovice radnog vremena od četiri sata dnevno“.

Informacije na jednom mjestu

Trenutno je 24 tisuće umirovljenika zaposleno do polovice radnog vremena, a prema istraživanju HZZ-a još oko 6.400 tisuća umirovljenika je iskazalo želju za zapošljavanjem. S druge strane i poslodavcima su zbog manjka radne snage umirovljenici postali zanimljivi, a to je prepoznato i u Vladi pa je HZZ u partnerstvu sa Ministarstvom rada i mirovinskog sustava i HZMO-om odlučio pokrenuti web stranicu za zapošljavanje umirovljenika. Sindikat umirovljenika je godinama tražio da se pri burzi uvede posebni registar za umirovljenike i da se doista počne posredovati u njihovu zapošljavanje, a sada je konačno i do toga došlo. Lončar je kazao i da će se ubuduće poslodavci intenzivnije spajati s umirovljenicima, te da će se obučiti savjetnici u HZZ-u i HZMO-u koji će kroz pozivni centar davati sve potrebne informacije.

Ranije su na stranicama HZZ-a poslodavci mogli označiti u svom oglasu da zapošljavaju i umirovljenika, no sada, na web adresi <https://umirovljenici.hzz.hr/> svi umirovljenici će na jednom mjestu moći pregledavati poslove koji im se nude. Pregledali smo novu web stranicu i zaključili da je doista moderna i lako pregledna, i što je najbitnije, nudi jako korisne informacije umirovljenicima. Osim popisa poslova i poslodavaca koji nude te poslove, korisnici mogu pročitati i najčešća pitanja vezana uz rad i korištenje mirovine, npr. obustavlja li se mirovina ako se zaposli, može li se primati mirovina i obavljati samostalnu djelatnost ili raditi preko ugovora o djelu, kad se ima pravo na ponovno određivanje mirovine itd.

Onima koji traže posao omogućeno je i ispunjavanje online obrasca koji se šalje direktno HZZ-u, a za svaki slučaj su postavljeni i linkovi s objašnjenima kako se prijaviti osobno ili elektroničkim putem, kao i link na područne urede HZZ-a s adresama, telefonima i mail adresama savjetnika koji se mogu kontaktirati za sva pitanja. Posebno je istaknut i telefonski broj kontakt centra HZZ-a i radno vrijeme.

I sve bi to bilo divno i krasno, i imalo puni smisao da se umirovljenicima nude kvalitetni poslovi. Jer, u trenutku pisanja ovog članka na toj web stranici oglašeno je bilo 124 poslova za umirovljenike i to po sljedećim djelatnostima: 36 prodavača, 30 medicinskih sestara, 19 kuhara, 19 dostavljača, 10 pomoćnih kuhara i 10 konobara. Očito je kako se umirovljenicima nude uglavnom manje poželjni poslovi, koje rijetki žele raditi, pa te rupe popunjavaju uvezani inozemni radnici.

Rad treba biti izbor

I ono što je također bitno, riječ je o poslovima koji ne nastavljaju kontinuitet struke u kojoj su umirovljenici proveli radni vijek, a na što su predstavnici SUH-a već na istoj sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe u rujnu upozorili i ministra rada i predstavnike HZZ-a i HZMO-a, kao i na istraživanje da 74 posto hrvatskih umirovljenika radi jer su primorani zbog teške materijalne situacije, a što je u svom izvješću za 2021. godinu objavila i Pučka pravobraniteljica. Što je najgore, i država ne ide na ruku zapošljavanju umirovljenika, jer poslodavci moraju plaćati bolovanje umirovljenika i nakon 42 dana, a kod drugih zaposlenika teret bolovanja preuzima HZZO. Diskriminatoran je i Zakon o odgoju i obrazovanju u srednjoj i osnovnoj školi koji nalaže svim učiteljima i profesorima prisilno umirovljenje i zabranu rada u struci kad napune 65 godina.

SUH se zalaže da umirovljenicima rad u mirovini bude izbor, a ne potreba, kako bi si ispunili svakodnevicu, imali socijalne kontakte, pomagali mlađim kolegama i prenosili svoje znanje u struci za koju su se školovali i u kojoj su radili cijeli radni vijek. Ne možemo se oteti dojmu da država više pomaže poslodavcima koji ne znaju otkud nabaviti radnu snagu za manje kvalitetne i teže poslove pa prilikom vide da zaimačom malo zagrabe u bazen umirovljeničke juhe.

Reći će netko, pa nitko ne sili umirovljenike da rade ili prihvate takve poslove. Istina, ne sili, ali mnogi od njih jedva preživljavaju i htjeli bi raditi poslove iz struke ili lakše poslove, no takvi poslovi im se rijetko nude. Pa su onda povremeno prisiljeni zagrebat po kontejneru kako bi pro našli pokoju plastičnu bocu i dobili 50 lipa po komadu...

Igor Knežević

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Opijelo nad drugim stupom

Dvadeset godina Sindikat umirovljenika Hrvatske upozorava na štetnost tzv. drugog obveznog mirovinskog stupa po postojeće i buduće umirovljenike, na opasnost po javne financije i ukupno gospodarstvo. No, glasnogovornici financijske industrije, osobito banaka u inozemnom vlasništvu, udruženi s političarima (nezanjanje ili korupcija?) uvjeravaju kako je to jedini ispravi put za spas mirovinskog sustava i za više mirovine. Čak i službeni autori takvog kapitaliziranog mirovinskog modela testiranog u Čileu gdje se težilo potpunoj privatizaciji mirovina, formalizirani kroz programe i projekte Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, do danas su već odustali od glorificiranja takvog mirovinskog modela, ocjenjujući ga opasnim, a ne korisnim.

Prvo su Češka i Slovenija „odkantale“ međunarodne financijske ambasadore novog puta, da bi 2020. Mađarska nacionalizirala drugi obvezni stup i vratila 13 milijardi dolara u prvi stup, onda su krenule Slovačka, Poljska, dio baltičkih zemalja, dijelom i Rumunjska, koje su okrenule ručku u rikverc i smanjile ili zamrznule izdvajanja u drugi stup. Hrvatska, gle čuda, ostaje vjerna i poslušna financijskoj industriji. Od 2002. godine, kad je tadašnji ministar Davorko Vidović u dilu sa Savezom samostalnih sindikata Hrvatske i tadašnjim Američkim centrom solidarnosti koji je financirao „door to door“ prodaju novog modela, sve je ostalo nedinuto sve do hrabrog prihvaćanja prijedloga Sindikata umirovljenika Hrvatske od strane Marka Pavića koji je u mini mirovinsku reformu od 1.1.2019. godine uveo pravo izbora novih umirovljenika na mirovinu samo iz prvog stupa ili dvostupačnu. Tu ja započela prava mirovinska reforma, što potvrđuje i činjenica da danas već 71,4 posto novih umirovljenika bira samo prvi stup, dok je ugledni splitski ekonomist Željko Garača predvidio da će uskoro doći i do 95 posto!

Sanader koji je nestao

Konačno se shvatilo da mirovina radnika s nižim pa do prosječnih primanja su povoljnije ako su samo iz prvog javnog stupa, dok se dvostupačna eventualno isplati onima s plaćom koja je 1,5-2 puta više od prosječne. Mora se priznati da je još Ivo Sanader u veljači 2009. godine, kao tadašnji premijer, najavio mogućnost ukidanja obveznog drugog stupa, ali su mu to ogromnom halabukom „zabranili“ bankovni mirovinski fondovi. I gle

čuda, niti par mjeseci nakon neskrivenih prijetnji banaka, Sanader iznenada 1. srpnja daje ostavku iz nepoznatih razloga. Zanimljivo bi bilo saznati tko je i zašto izvršio na njega pritisak. Možda je postao preopasan na financijske industrije? Ostavimo to povjesničarima i špijunima...

I što sada nakon dva desetljeća štednje, kad drugi mirovinski stup neosporno gomila goleme financijske gubitke u vrijeme kada je više desetaka tisuća njihovih osiguranika pred mirovinom ili su već ostvarili formalne uvjete za umirovljenje! Ove su godine četiri fonda takozvane C kategorije u minusu 4 do 8 posto, u prosjeku oko 6 posto, što znači da je s računa 75 tisuća zaposlenih starijih od 55 godina isparilo oko 600 milijuna kuna mirovinske štednje! Pamтите li kako je bilo kad je nakon 2017. godine nestalo više od milijarde kuna na slučaju Agrokor, a prethodno na milijune kuna na propalim bankama i firmama? To su gubitci koje mnogi zaboravljaju, a kako je gubitaka bilo i prošle 2021. godine, generacije zaposlenih rođene ranih 60-ih ili kasnih 50-ih godina neće imati nikakve financijske koristi od velike mirovinske reforme koja je krenula 2002. godine! Halo, Račan, Vidović, i brojni današnji politički zagovornici, čujete li to?

Kamatarenje vlastite domovine

Nikog nije briga što formula tople vode nije nimalo različita od formule hladne vode i što većina zemalja u

okruženju nema mirovinski model s obveznom kapitaliziranom štednjom kao kod nas, što su zemlje koje su zadržale relikte te davne čileanske reforme zagovarane od strane „Čikaške škole“ zapravo najsiromašnije zemlje.

Nesporno je, dakle kako udio osiguranika koji ostaju u drugom stupu pada i zbog inflacije, odnosno gubitaka koje mirovinski fondovi ostvaruju na svojim ulaganjima u dionice i državne obveznice. Dok su prije masno zarađivali na državnim obveznicama, dobivajući od države besplatno 5 posto mirovinskih doprinosa, da bi te iste novce, uz visoke kamate, posuđivali toj istoj državi, mirovinski fondovi danas na njima čak i gube.

Ove su godine sve tri kategorije unutar drugog stupa u minusu, uključujući i C kategoriju, namijenjenu radnicima kojima je do mirovine preostalo 5 godina gdje je štednja trebala biti zaštićena od gubitaka. Tko prije masno zarađivao 25 tisuća kuna svoje dosadašnje mirovinske štednje, neće poput mlađih biti u prilici poslije nadoknaditi taj gubitak, a fondovi C kategorije posluju s minusima posljednje tri godine! Ne, oni će morati natrag u zagrljaj javnog mirovinskog fonda, na teret svih građana ove zemlje.

Ubijanje solidarnosti

Nulte, pak, kamatne stope, po kojima su se zaduživale države, bile su dobre za državni javni dug i deficite, ali ne i za kupce državnih obveznica od kojih „žive“ mirovinski fondovi. Najnoviji silni gubici britanskih mirovinskih fondova pridonijeli su brzom padu britanske

premijerke, no u Hrvatskoj se oko toga nitko ne uzbuđuje. Vlada tek namjerava ukinuti praksu da se ljude iz B kategorije prebacuje u C kategoriju pet godina prije mirovine te bi to bila mogućnost, a fondovi će dobiti priliku da više ulažu u nekretnine. Kako će to sad pomoći kad su nekretnine precijenjene, nije jasno. Dugo se o tome šutjelo, pa i danas ogroman medijski prostor dobivaju različiti Andreji Grubišići, Danijeli Nestići, Velimiri Šonje i drugi glasnogovornici financijske industrije, a svoje su umotvorine ugurali političkim kanalima i u razne strateške dokumente. Da je po njima, prvi stup bi se kontinuirano smanjivao u korist povećavanja doprinosa koji ide u drugi stup, a mirovinski sustav bi polako izgubio elemente međugeneracijske i unutargeneracijske solidarnosti.

No, vratimo se na trenutak tome da je razlog svojevrsne šutnje o drugom stupu to što kod nas ipak postoji neka izlazna strategija, odnosno kada otkriju da im se drugi stup ne isplati, ljudi koji odlaze u mirovinu vraćaju se u prvi stup i dobivaju državnu mirovinu kao da mirovinske reforme nikada nije bilo! Danas na svakih 100 novih umirovljenika, kako smo rekli, 71 se vratio pod državne skute, a uskoro će i više.

Luksuzni klub za izabrane

Hvala pameti da je Hrvatska ipak omogućila taj izlazni put, te je drugi stup time izgubio svoju socijalnu i društvenu ulogu i postao, kako ga nedavno u Večernjem listu slikovito naziva novinarka Ljubica Gatarić, luksuzni klub za izabrane, rezervnim izvorom novca za proračun i skupom igračkom za Vladine financijske operativce. Da, baš tako. Mirovinu drugog stupa koristilo je sredinom ove godine oko 9.200 umirovljenika, a povratnici iz drugog stupa donijeli su od siječnja do kraja rujna ove godine u državni proračun oko 820 milijuna kuna mirovinske štednje, tj. do sada ukupno 14,2 milijarde kuna!

Prije su se vraćali radnici s manjim plaćama ili malo radnog staža, a nakon posljednjih gubitaka na ulaganjima, drugi stup više nije isplativ ni za ljude koji su zarađivali i više od prosjeka. Gubici na dionicama i državnim obveznicama nisu samo hrvatski nego i globalni problem, no hrvatske su mirovine i bez osipanja mirovinske štednje među nižima u Europi. Te riječi ugledne novinarkе potpisujemo. Vrijeme je za potpunu transformaciju drugog obveznog mirovinskog stupa u dobrovoljni, a bogati neka bogatiju u svojim zatvorenim enklavama, a ne na leđima prosječnih građana i siromaha.

Jasna A. Petrović

ogledalo

PROBLEM OKO ISPLATE JEDNOKRATNOG DODATKA

Sitničarenje opet zakinulo umirovljenike

Sindikat umirovljenika Hrvatske dobio je poziv od Zvonka Došena, 66-godišnjeg umirovljenika iz Sv. Ivana Zeline, koji nam je kazao kako mu nije isplaćen jednokratni dodatak za umirovljenike zbog ublažavanja posljedica porasta cijena, iako mu je na račun sjela mirovina za kolovoz u iznosu od 4.356,70 kuna. Podsjetimo, gornji cenzus tog dodatka iznosi 4.360 kuna, te je Zvonko očekivao da će mu na račun sjesti 400 kuna dodatka na mirovinu.

No, to se nije dogodilo, niti neće. Zbog čega? Krenimo redom. Umirovljeničke udruge, SUH i MUH, nakon cjelogodišnjeg lobiranja izborile su se da Vlada u 2021. godini isplati tzv. Covid dodatak svim umirovljenicima koji primaju mirovine u iznosu do 4.000 kuna, i to u četiri različita platna razreda, a kojeg je prvotno primilo 710 tisuća umirovljenika, a naknadno je Vlada prihvatila inicijativu umirovljeničkih udruga u kojem je otvorila i treći rok za isplatu svima onima koji nisu na vrijeme dostavili dokaz o visini inozemne mirovine ili stažu pa je tako još 10 tisuća umirovljenika dobilo dodatak.

Birokracija ili namjera?

Ove godine, što je pohvalno, Vlada je isplatila još dva dodatka, prvo u svibnju energetski dodatak, kada je i povisila cenzuse za 100 kuna kako bi ga uskladila s rastom mirovina, a u posljednjem dodatku zbog usklađivanja mirovina od 6,18 posto najviši cenzus je podignut na spomenutih 4.360 kuna. No, naši birokrati nisu se sjetili ili htjeli sjetiti da se za sve mirovine iznad 4.000 kuna plaća porez i prirez, pa je tako Zvonko Došen ostao kratak za dodatak na mirovinu jer je njegova bruto mirovina 4.401 kunu. Kontaktirali smo HZMO te nam je potvr-

đeno da se gleda bruto, a ne neto iznos što je doista nevjerojatno.

U svakoj od tri odluke Vlade o jednokratnoj isplati dodatka na mirovinu piše da se gleda „isplaćen“ iznos, a pod tim pojmom Vlada očito gleda početni iznos koji se od- vaja za nečiju mirovinu, a ne gleda stvaran iznos koji sjeda na račun umirovljenika, kada se odbiju porez i prirez. To je itekako nepravедno, jer ista ta država i njezine jedinice lokalne samouprave ubire porez i prirez, a Zvonko i tko zna koliko još stotina, a možda i tisuća umirovljenika neće dobiti dodatak. Dapače, Zvonko nije dobio ni energetski dodatak jer je imao 4.124 kune bruto mirovinu, jer mu je neto iznos bio ispod najvišeg cenzusa.

Kazna ako rade

„Radio sam 43 godine i sad imam mirovinu s kojom jedva preživljam i onda moram još doživljavati ovako nešto. Što je najgore, umirovljenici se oporezuju, pa kad već nisam dobio dodatke, neka barem dignu limit za oporezivanje sa 4.000 na 5.000 kuna, jer i to nema smisla“, poručio je Zvonko.

Još tragičnije je što su umirovljeničke udruge uzalud od Vlade i Ministarstva rada i mirovinskog sustava tražile da se već kod isplate Covid dodatka ukine odredba kojom se dodatak ne isplaćuje zaposlenim umirovljenicima, jer upravo većina njih i radi kako bi preživjela. A još veća tragedija je što na dodatke nemaju pravo i oni umirovljenici čiji zbroj mirovine i plaće ne prelazi cenzuse. Vlada će tako na zaposlenim umirovljenicima i gledanju bruta pri isplati dodatka uštedjeti niti par milijuna kuna. S jedne strane Vladi ide pohvala što će gotovo 700 tisuća umirovljenika dobiti dodatak, ali s druge strane i pokuda zbog sitničarenja koje im stvarno nije trebalo.

Igor Knežević

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U STUDENOM 2022.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 2. studenoga 2022. godine održana je 62. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

Na osnovnu listu lijekova HZZO-a uvršten je glukagon za nazalnu inhalaciju za akutno liječenje teške hipoglikemije.

Na osnovnu listu lijekova uvršteni su i karglutna kiselina za liječenje hiperamonijemije, tafamidis za liječenje kardiomiopatije uzrokovane transtiretinskom amiloidozom te anestetik esketaminklorid.

Pored navedenoga, na osnovnu i dopunsku listu lijekova HZZO-a stavljene su nove generičke i kliničke paralele lijekova koji se već nalaze na listama lijekova.

Nova pomagala na osnovnoj listi ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a

Na osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a stavljena su suvremena pomagala nove generacije i istovrsna pomagala različitih modela i proizvođača, čime je omogućena veća dostupnost različitih modela ortopedskih i drugih pomagala na koja osigurane osobe ostvaruju pravo na teret sredstava obveznog zdravstvenog osiguranja.

Dodatnih 300 postupaka stereotaktične kirurgije

HZZO će, u skladu s uputom Ministarstva zdravstva, ugovoriti dodatnih 300 postupaka stereotaktične radiokirurgije za liječenje onkoloških bolesnika sa Specijalnom bolnicom Radiochirurgia Zagreb.

IZ SADRŽAJA:

- Novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a
- Nova pomagala na osnovnoj listi ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA I.– III. 2022. GODINE (2. dio)

2. PRIHODI – PRIMICI

U razdoblju siječanj-ožujak 2022. godine HZZO je ostvario ukupne prihode u iznosu od 7.454.981.553 kune, što je 10,64 % više od ukupno ostvarenih prihoda u istom razdoblju 2021. godine zbog povećanja svih vrijednosno značajnijih stavaka prihodne strane. Posebice se to odnosi na povećanje prihoda od doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje kao posljedice povećanja gospodarskih aktivnosti, a time i broja zaposlenih te povećanja limita proračunskih transfera u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje te obvezno zdravstveno osiguranje za ozljede na radu i profesionalne bolesti koji čine glavninu ukupnih prihoda HZZO-a (82,63 %), zbog već spomenutog povećanja gospodarskih aktivnosti i broja zaposlenih, ostvareni su u iznosu od 6.159.895.120 kuna, odnosno zabilježeno je povećanje za 646.977.465 kuna u odnosu na isto razdoblje prethodne godine ili 11,74 %. Ova vrsta prihoda ostvaruje se uplatom doprinosa od 16,5% na osnovicu koju čine bruto plaće zaposlenih osoba koje i dalje imaju trend povećanja (prema zadnjim podacima DZS za razdoblje I.-III.2022.g. rast bruto plaća 7,00 %). Pored toga, ostvaruju se i prihodi od dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje koji se obračunava po stopi od 3% za isplaćene mirovine koje su veće od prosječne mjesečne neto plaće u Republici Hrvatskoj (u 2022. godini to se odnosi na mirovine veće od 7.086 kuna).

Prihodi od proračuna ostvareni su u iznosu od 745.999.999 kuna, odnosno 8,12 % više nego u istom razdoblju prethodne godine zbog povećanja limita proračunskih transfera za 2022. godinu. Naime, u istom razdoblju prethodne godine sredstva iz proračuna još uvijek su doznacavana temeljem prvobitno utvrđenog limita za 2021. godinu prije ubrzanog povlačenja sredstava i dodatnih sredstava iz proračuna bolnicama što je znatno povećalo ovu vrstu prihoda do kraja 2021. godine.

Prihodi po posebnim propisima nastavljaju trend povećanja i ostvareni su u iznosu od 545.186.677 kuna te su veći 3,29 % od istih prihoda ostvarenih u istom razdoblju 2021. godine.

U strukturi ove grupe prihoda najveći udio imaju prihodi od premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja (224.448.110 kuna) i prihodi od sudjelovanja osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite (152.883.216 kuna). Prihodi od inozemnih nositelja zdravstvenog osiguranja iznose 102.930.961 kunu, a ostvaruju se tijekom godine periodično po obračunu i kompenzacijama s drugim državama temeljem međunarodnih ugovora.

U razdoblju siječanj-ožujak 2022. godine 679.050 osiguranika zaključilo je nove police dopunskoga zdravstvenog osiguranja, dok je u istom razdoblju 2021. godine police u dopunskom zdravstvenom osiguranju zaključilo njih 715.584.

Od tog broja, 82.730 osiguranika ispunjavaju uvjete da im se polica dopunskoga zdravstvenog osiguranja plaća na teret Državnog proračuna, a 596.320 osiguranika sami plaćaju policu dopunskoga zdravstvenog osiguranja.

Broj važećih polica dopunskoga zdravstvenog osiguranja na dan 31. ožujka 2022. godine ima 2.217.896 osiguranika, s time da od tog broja 1.648.693 osoba sami plaćaju policu dopunskoga zdravstvenog osiguranja, a za 569.203 osiguranika polica se plaća na teret Državnog proračuna. Ukupan broj polica dopunskoga zdravstvenog osiguranja se smanjio i to police koje plaćaju sami osiguranici, a broj polica koji se plaća iz državnog proračuna malo je povećan.

Pregled ukupnog broja važećih polica na dan 31. ožujka 2022. godine u odnosu na isto razdoblje 2021. godine vidljiv je u sljedećoj tablici:

	31.03.2021.	31.03.2022.
Osiguranici koji sami plaćaju	1.702.235	1.648.693
Na teret sredstva DPRH	564.433	569.203
Ukupno:	2.266.668	2.217.896

Prihodi od financijske imovine ostvareni su u iznosu od 1.945.875 kuna, a čine ih prihodi od kamata, prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i prihodi od iznajmljivanja i zakupa.

Temeljem podataka Porezne uprave prosječno mjesečno uplaćeni prihodi od doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje iznose 2.053.298.373 kune (u 2021. godini 1.837.639.922 kune). U odnosu na financijski plan HZZO-a za 2022. godinu gdje su ukupni prihodi od doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje planirani u iznosu od 24.411.400.000 kuna, u prvom tromjesečju 2021. godine ostvareno je 25,23 % planiranih sredstava, što je brži rast od planom predviđenog rasta.

3. RASHODI – IZDACI

U razdoblju siječanj-ožujak 2022. godine sveukupni rashodi HZZO-a evidentirani su u iznosu od 7.797.075.224 kune što predstavlja povećanje 9,85 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine kada su iznosili 7.097.813.845 kuna. Potrebno je napomenuti da se rashodi, sukladno Pravilniku o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, priznaju u momentu nastanka poslovnog događaja (obveze) u izvještajnom razdoblju neovisno o tome jesu li plaćeni ili ne.

• Izvješće o poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za I. – III. 2022. godine (2. dio)

• 1.648.693 osiguranika sami plaćaju dopunsko zdravstveno osiguranje

U strukturi rashoda, najveći dio čine rashodi za zdravstvenu zaštitu koji iznose 6.831.718.475 kuna ili 87,62 %, naknade čine 11,02 %, dok ostali rashodi čine 1,33 % iskazanih ukupnih rashoda.

U obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti na radu, rashodi zdravstvene zaštite iznose 6.536.362.209 kuna što je 11,09 % više od rashoda u istom razdoblju prethodne godine kada je iznosio 5.883.651.585 kuna.

U dopunskom zdravstvenom osiguranju, troškovi zdravstvene zaštite (nakon smanjenja u prethodnoj godini zbog primjene strogih epidemioloških mjera u vrijeme pandemije bolesti COVID-19 i posljedično manjeg broja slučajeva korištenja zdravstvene zaštite za druge bolesti) povećani su 12,96 % i iznose 295.356.266 kuna.

Ukupne naknade izvršene su u iznosu od 859.458.242 kune i veće su 0,46 % od isplaćenih naknada u prethodnoj godini što je gotovo na istoj razini kao i prethodne godine.

Ostale rashode čine rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, rashodi za nabavu nefinancijske imovine, koji u prvom tromjesečju 2022. godine iznose 103.911.659 kuna ili 11,65 % više od ostalih rashoda prethodne godine kada su iznosili 93.072.376 kuna.

U okviru ostalih rashoda, rashodi za zaposlene povećani su 3,71 % i iznose 72.813.324 kune. Čine ih bruto plaće s doprinosima na plaće, jubilarne nagrade, otpremnine radi odlaska u mirovinu, naknade zbog bolesti zaposlenika, a sve sukladno Kolektivnom ugovorom za djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

Poslovanje dopunskog zdravstvenog osiguranja u 2021. i 2022. godini

Prihodi od naplaćene premije čine 60,07 % (63,30 % u istom razdoblju 2021.) ukupnih prihoda dopunskoga zdravstvenog osiguranja i ostvareni su u iznosu od 224.448.109 kuna, što je smanjenje od 6,65 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Iznos od 135.966.190 kuna je dopunsko zdravstveno osiguranje doznačilo obveznom osiguranju na ime sudjelovanja

u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za svoje osiguranike koji ne plaćaju 10 kuna kod posjete izabranom doktoru primarne zdravstvene zaštite i kod izdavanja lijeka na recepte. Spomenuti iznos iskazuje se u prihodima i rashodima samo kod obveznoga zdravstvenog osiguranja, budući da obvezno i dopunsko zdravstveno osiguranje u okviru HZZO-a posluju kao jedna pravna osoba i ne mogu prihode i rashode duplirati.

Da se prihodi i rashodi ne iskazuju na prethodno spomenut način, stvarni prihodi dopunskoga zdravstvenog osiguranja po posebnim propisima osnovom uplaćenih premija na dan 31. ožujka 2022. godine bili bi iskazani u visini 360.414.299 kuna, a rashodi za zdravstvenu zaštitu iznosili bi 431.322.455 kuna.

Prihodi od proračuna ostvareni su u iznosu od 147.999.999 kuna i odnose se na uplaćene premije za osobe koje dopunsko zdravstveno osiguranje ostvaruju na teret Državnog proračuna, a odlukom Upravnog vijeća HZZO-a dopunskom osiguranju doznačuje se najviše do 20% ukupnih sredstava koje HZZO ostvaruje iz proračuna.

Najveći dio ukupnih rashoda (94,68 %) čine rashodi za zdravstvenu zaštitu dopunskoga zdravstvenog osiguranja koji su u ovom obračunskom razdoblju povećani 12,96 % i iznose 295.356.265 kuna zbog povećanog broja izvršenih zdravstvenih usluga nakon popuštanja epidemioloških mjera, a time i većeg iznosa sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite sukladno članku 19. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.

Rashodi za zaposlene iskazani su u iznosu od 9.453.614 kuna ili 2,54 % više nego u istom razdoblju 2021. godine. Materijalni rashodi iznose 4.131.881 kuna, dok su financijski rashodi izvršeni u iznosu od 3.006.545 kuna.

Ukupni prihodi dopunskoga zdravstvenog osiguranja u razdoblju siječanj-ožujak 2022. godine iskazani su u iznosu od 373.658.495 kuna, a izvršeni rashodi u iznosu od 311.948.305 kuna, što znači da je dopunsko zdravstveno osiguranje ostvarilo veće prihode od rashoda za 61.710.190 kuna.

(Nastavak u idućem broju)

- Rashodi 9,85 % veći u odnosu na prethodnu godinu

- Poslovanje dopunskog zdravstvenog osiguranja u 2021. i 2022. godini

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a

Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979

za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama ZOMO-a

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju objavljen je u Narodnim novinama, broj 119/22 od 14. listopada 2022., a na snagu će stupiti 1. siječnja 2023.

Pregled izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju

OBITELJSKA MIROVINA

Omogućeno je da umirovljenici koriste i dio obiteljske mirovine umrlog bračnog /izvanbračnog druga u visini 27% pripadajućeg dijela obiteljske mirovine za jednog člana plana pod sljedećim uvjetima:

- da je jedini korisnik obiteljske mirovine
- da je navršio 65 godina života
- da mu ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj ne prelazi iznos od 80 AVM-a

Dio obiteljske mirovine moći će koristiti i član obitelji koji nije jedini korisnik obiteljske mirovine ako je ostalim članovima obitelji priznato pravo na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti ili kao djetetu sa statusom osobe s invaliditetom.

Mirovinski faktor za izračun obiteljske mirovine, koji se određuje ovisno o broju članova obitelji, povećan je za 10%.

NAJNIŽA MIROVINA

Od 1. siječnja 2023. najniže mirovine dodatno rastu za 3%.

RAD I KORIŠTENJE MIROVINE

Omogućuje se zadržavanje isplate starosne mirovine u slučaju zaposlenja s punim ili do polovice punog radnog vremena i korisnicima prema prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja (vojnim osiguranicima, policajcima, pravosudnim policajcima) i prema propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca.

POVEĆANJE POLAZNIH FAKTORA

Starosna mirovina

Povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguraniku koji prvi puta stječe pravo na mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu i ima 35 godina mirovinskog staža sa dosadašnjih 0,34 % na 0,45%, po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, kao i polazni faktor za ponovno određivanje mirovine koja je bila obustavljena u razdoblju zaposlenja sa 0,15% na 0,25%.

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika

Povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji prvi puta stječe mirovinu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu.

Ako je osiguranik koji prvi puta stječe pravo na starosnu mirovinu navršio 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava, polazni faktor se povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, a nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu povećava se za 0,45% i može iznositi najviše 1,27%.

KORISNICI MIROVINA - isplata u listopadu 2022.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	492 759	3.078,05 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	46 931	4.048,79 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	77 856	2.722,72 kn
Prijevremena starosna mirovina	207 533	2.983,30 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	378	3.295,00 kn
Invalidska mirovina	98 168	2.326,17 kn
Obiteljska mirovina	211 849	2.311,18 kn
UKUPNO - ZOMO	1 135 474	2.868,48 kn
Korisnici koji su u 2022. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	16 672	2.910,61 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	4 600	3.799,76 kn
Prijevremena starosna mirovina	5 068	3.112,97 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	16	3.453,08 kn
Invalidska mirovina	1 466	2.223,37 kn
Obiteljska mirovina	8 644	2.402,00 kn
UKUPNO	36 466	2.902,94 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	109 035	4.409,48 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	218 211	4.000,17 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	278 591	1.950,53 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 749	8.052,75 kn
Ukupan broj osiguranika	1 636 971	
Ukupan broj korisnika mirovine	1 229 564	
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1:1,33	
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za kolovoz 2022.	7.679 kn	
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2022. godini	3.105,04 kn	
Korisnici mirovina - muškarci (46,07%)	566 510	
Korisnici mirovina - žene (53,93%)	663 054	
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	31 godina	
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	72 godine	
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2022. godini - ZOMO	35 godina	
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2022. godini - ZOMO	63 godine	
Procjena potrebnih sredstava za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	4.150.000.000 kn	

Uređuje i grafički priprema:
 Ured za odnose s javnošću HZMO
 A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb
 e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
 faks: 01/4595-168

mirovinsko.hr

INFOTELEFONI:
+385 1 45 95 011
+385 1 45 95 022

(radnim danom od 8 do 16 sati)

PULA

Interes za novi model obiteljske mirovine

U listopadu su uspješno održane još dvije radionice u sklopu projekta Sindikata umirovljenika Hrvatske pod pokroviteljstvom Ministarstva pravosuđa i uprave „Umreženo pravo i pravda za starije osobe“. Dana 10. listopada 2022. godine u Puli su izvoditeljice projekta, socijalna radnica Mirjana Stilinović i pravnica Anita Prusina, uz moderatoricu Šteficu Salaj, voditeljicu Pravnog savjetovišta SUH-a, održale radionicu za 19 sudionika u prostorijama Udruge SUH-a Pula.

Na radionici su izložena prava iz sustava socijalne skrbi, mirovinskog i zdravstvenog sustava te mogućnosti raspolaganja imovinom. Sudionike je zainteresirala činjenica da osim socijalne usluge smještaja, postoji i socijalna usluga boravka koji može biti poludnevni (u trajanju od 4 do 6 sati dnevno) ili cjelodnevni (od 6 do 10 sati dnevno) uz organizirane aktivnosti tijekom dana uz stručnu i drugu pomoć i podršku, radi zadovoljavanja osnovnih i dodatnih životnih potreba korisnika koje ne mogu biti zadovoljene u obitelji.

Sudionike su zanimala i najnovije izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju koje stupaju na snagu 1.1.2023. godine, a posebice pravo na podnošenje zahtjeva za dio obiteljske mirovine, pa im je objašnjeno

no da se dio obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu može odobriti osobi koja je starija od 65 godina, ostvaruje uvjete za obiteljsku mirovinu i jedini je korisnik te mirovine, a ukupna svota mirovina ne prelazi 80 aktualnih vrijednosti mirovine (AVM od 1. srpnja 2022. iznosi 77,65 kn, što znači da bi u ovom trenutku cenzus iznosio 6.212,00 kuna).

SUH-ovi izlagači posebno se zahvaljuju Luči Pavletiću, predsjedniku Udruge SUH-a Pula te Đini Šverko, županijskoj povjerenici za Istarsku županiju, na izuzetno lijepom dočeku te organizaciji događaja.

ZAGREB Kako napisati oporuku

Izvoditeljice projekta Mirjana Stilinović i Anita Prusina, uz mentorstvo pravnice Štefice Salaj, treću po redu projektnu radionicu održale su u Zagrebu 18. listopada 2022. godine pred čak 29 sudionika. Sudionici radionice su upoznati s pravima iz socijalnog, zdravstvenog i mirovinskog sustava te mogućnostima raspolaganja imovinom. Među ostalim, naglašeno je da je za ostvarenje prava na naknadu za troškove prijevoza u vezi korištenja zdravstvene zaštite potrebno prethodno izdati nalog, što u pravilu čini liječnik (najčešće primarne zdravstvene zaštite) koji upućuje osobu na provođenje određenih postupaka.

Poseban nalog izdaje liječnik i u slučaju da osoba ima pravo na sanitetski prijevoz, a na njega pravo imaju samo osobe koje su nepokretne, teško pokretne i osobe kojima zbog prirode bolesti nije preporučeno samostalno kretanje. Na radionici su sudionicima pojašnjene i razlike između vlastoručne oporuke i oporuke pred svjedocima. Sudionicima je pojašnjeno da je za vlastoručnu oporuku dovoljno da je pisana vlastitom rukom te da za nju nije potrebno prisustvo dvojice svjedoka.

Sudionicima je savjetovano da u oporuci napišu datum kada su oporuku sastavili, zatim da točno opišu svoju imovinu te navedu sve potrebne po-

datke kako bi se njihova volja mogla provesti. Zanimanje sudionika je pobudilo i mogućnost da se izvanbračni drug pojavi u ostavinskom postupku kao zakonski ili nužni nasljednik te načini dokazivanja izvanbračne zajednice. Za odličnu organizaciju cijele radionice velika pohvala ide Vesni Bečić, predsjednici Povjereništva Grada Zagreba.

Obje radionice ocijenjene su s najvišim ocjenama te su sudionici iskazali interes za daljnjim radionicama na kojima bi mogli dobiti brojne korisne informacije o svojim pravima. Osim tema o kojima se govorilo na radionicama sudionici su u evaluacijskim listićima istaknuli potrebu za posebnom radionicom o izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju i novim sustavom obiteljskih mirovina, ali i radionicama na kojima bi ih se podučavalo radu na računalu i društvenim mrežama, kao i o informiranju oko uvođenja eura.

A.P.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

Projekt „Umreženo pravo i pravda za
starije osobe“ financiran je sredstvima
Ministarstva pravosuđa i uprave

Peščenica je ukupni pobjednik

Deseti, jubilarni, Sportski susreti Povjereništva SUH Zagreb održani su 15. listopada 2022. godine u prostorima OŠ „Dobriše Cesarića“ na zagrebačkoj Peščenici.

Unatoč maglovitom i prohladnom jutru, šezdesetak natjecatelja iz devet ekipa zagrebačkih podružnica SUH-a okupili su se na otvorenom školskom igralištu sa željom i mladenačkim poletom da pokažu da godine nisu problem za ovakva druženja jer iskra u njima i dalje ih tjera da žive život punim plućima, da se ne izoliraju od drugih, da ne budu zaboravljeni.

Prisutne je u ime SUH-a prigodnim riječima pozdravio Stjepan Milobara, član Predsjedništva SUH-a te Vesna Bečić, predsjednica Povjereništva SUH Zagreb. Natjecateljski program sastojao se od pet sportsko-rekreativnih disciplina: bacanje lopte u koš, pucanje lopte na gol, viseće kuglane, pikada i štafete-vođenje lopte. Svaka ekipa imala je šest natjecatelja koji su sudjelovali u svim disciplinama, svatko prema svojim mogućnostima. Natjecanje su vodili sportski treneri Vlatka i Nikola uz pomoć pet sudaca.

Za zdravlje natjecatelja su se pobrinule liječnice iz Crvenog križa, koje su im mjerile tlak, šećer u krvi i oksimetriju. Pregled je obavilo 50 sudionika. U sklopu programa održana je i prigodna izložba te se moglo razgledati ručne radove članica podružnice Peščenica, a svima ponuđeno o osvježanje iz donacija.

Prekrasno je bilo vidjeti ovoliko starijih osoba na jednom mjestu, što je uspjeh unatoč svim nedaćama s kojima se starije osobe i umirovljenici susreću tijekom života, a posebno u posljednje dvije godine pandemije i visoke inflacije. To je samo dokaz da je njihov duh nesalomljiv, da su željni i dalje ostvarivati pobjede u životu i da ne dozvoljavaju da ih društvo gura na margine.

Svi su sudionici dobili zahvalnice za sudjelovanje na igrama. Zagrebački SUH-ovci zahvaljuju svima koji su svojim donacijama pomogli organizaciju i održavanje ovih susreta, a ponajprije SUH-ovim podružnicama Miroševac, Oporovec, Podsljeme, Kozari bok i putevi, te Milivoju Mariću, Jagici Novak, Mari Todorović i Ljerki Vešligaj iz Udruge SUH-a Dugo Selo, kao i tvrtkama Mišped d.o.o. iz Svete Nedelje, Naturalis d.o.o. iz Velike Gorice, Sindikatu Preporod i OŠ Dobriše Cesarića koja je ustupila prostor za održavanje igara.

Najbolji na igrama osvojili su medalje, a ukupni pobjednik je podružnica Peščenica, drugo mjesto osvojila je Ina, a treće Kozari bok i putevi.

Vesna Bečić

Dodijeljeno priznanje gradonačelniku

Trideset članova udruge SUH-a Donji Miholjac 17. listopada otišli su u Hrvatsko narodno kazalište u Osijek, gdje su gledali predstavu Čaruga. Riječ je o komediji hrvatskog dramatičara Ivana Kušana, koja priča o razbojniku i „obljubitelju“ ženskih bića. Predstava je bila jako zanimljiva, i članovi su bili vidno zadovoljni. Prije predstave isko-

rišteno je i vrijeme da se malo prošetata centrom Osijeka.

Dana 4. studenog udruga je održala i svečanu sjednicu na koju je pozvan i gradonačelnik Goran Aladić, te su mu tom prigodom uručili i Povelju suradnje SUH-a, priznanje za uspješnu i kvalitetnu dugogodišnju suradnju. Još četiri člana udruge su primila priznanja, odnosno

Pohvale SUH-a, za uspješno djelovanje i ostvarene zapažene rezultate.

Čak pedesetak članova okupilo se 8. studenog u hotelu Panolija, gdje je organizirana zabava povodom Martinja. Zabava je trajala čak pet sati, od 17 do 22 h, što dovoljno govori koliko dobro su se proveli naši penzići.

Zlatko Risek

Zadnji petak u mjesecu rezerviran je za zabavu i ples u udruzi SUH-a Dugo Selo, pa je tako bilo i 28. listo-

DUGO SELO Nek' je pjesme i plesa

pada 2022.. U prostorijama udruge okupio se 31 član željan dobrog društva, ali i opuštanja uz pjesmu i ples. Vrijedne ruke članica i članova pripremile su i ukusne sendviče i grickalice kako nitko ne bi bio gladan s obzirom da je i ovo druženje, kao i svako prije njega trajalo satima.

Dakako, nije nedostajalo ni pića, po svačijem ukusu, a kako je vrijeme odmicalo, tako je atmosfera postajala sve bolja i opuštenija, pa su se i pjesme glasnije

pjevale, a i ruke su bile u zraku. Mnogi članovi iskoristili su i druženje i vrijeme između pjesama da prepričaju zgode koje su doživjeli sa svojim unucima, ali nažalost i poskupljenja i sve veće troškove života, koje najviše pogađaju one koji nemaju, a to su umirovljenici. Ipak, usprkos nedaćama, bila je to večer pravog opuštanja i svi jedva čekaju novi susret.

Milivoj Marić

SAMOBOR Proslava u Crvenom križu

Udruga SUH-a Samobor 30. rujna u prostorijama Mikrodoma Gradskog društva Crvenog križa organizirala je proslavu Međunarodnog dana starijih osoba, koja se službeno slavi 1. listopada. Organizirana je svečana sjednica na kojoj su dodijeljena priznanja zaslužnim članovima, ali i zahvalnice partnerima koji već dugi niz godina pomažu rad te udruge. Proslava je zapravo već počela ujutro u 8 sati kada je dio članstva odradio nordijsku šetnju gradom, zatim je pola sata kasnije počela priprema samoborske kotlovinke i gulaša.

U 9 sati organizirano je mjerenje tlaka i šećera za sve sudionike proslave, a u 10 sati počela je priprema štrudli od jabuka i sira. Nakon odrađene svečane sjednice uz živu glazbu sudionici su uživali u preukusnoj hrani koju su pripremile članice udruge, a za dodatno dobar štimung pobrinuo se i Band Trio Fantastikus, koji je živom glazbom zabavljao okupljene. I to nije bilo sve, jer su nakon toga organizirane i kartaške igre i pikado, da bi od 17 sati uslijedio i „plesnjak osoba u najboljoj dobi“. Organizacija je bila zaista vrhunska, prebo-

gata sadržajima i svi su uživali u svakom trenutku tog dana.

Vlatka Novosel

ĐAKOVO Natjecanje u „potezanju vina“

Predsjednik Podružnice SUH-a Đakovo Željko Kovač, zajedno s potpredsjednicom Matice umirovljenika iz tog Grada gostovao je u emisiji radija Đakova, u kojem je pričao o položaju umirovljenika u tom gradu i okolici. Oboje su konstatali da je stanje sve lošije, odnosno da mirovine ne prate dovoljno povećanje troškova života. Također, članstvo je sve starije, a sve je manje novih umirovljenika, pa će u budućnosti biti izazov pronaći nove članove.

U emisiji je Kovač pričao i o problemima duge liste čekanja na zdravstvene preglede, zbog čega se ugrožava zdravstveno stanje umirovljenika. I inače, đakovački SUH-ovci jako dobro surađuju s Maticom, pa su tako zajednički sudjelovali na zabavi u obližnjim Starim Mikanovcima, i to na proslavi Martinja, koje je organizirala Udruga žena iz tog sela. Okupilo se četrdesetak umirovljenika i starijih osoba, a organiziran je doista bogat program.

Tako je osim tradicionalnog krštenja mošta, održano i natjecanje u potezanju vina. Riječ je o zanimljivom natjecanju u kojem se osobe natječu koliko jako će povući vino iz cijevi. Također, bila su izložena različita vina, koja su se ocjenjivala od posebne ekipe. Organizirana je i tombola, u kojoj su svi barem nešto dobili, a naravno cijelo druženje prošlo je uz glazbu i ples, kao i servirane slavonske delicije.

Ž.K.

SPLIT

aktivnosti

U Skopje preko Pelješkog mosta

ge 10. studenog otišlo na višednevni izlet u Makedoniju. Na putu su prešli preko zadivljujućeg Pelješkog mosta, što je početak izleta učinilo veličanstvenim. Prvi dan su obišli crnogorsku Budvu gdje su i prenoćili. Ujutro su krenuli prema granici Albanije, prošli kroz Skadar, Tiranu te noć dočekali u Ohridu. Našim umirovljenicima dobro poznat hotel „Lebed“ ugostio ih je prekrasnom večerom nakon koje se i zaplesalo.

Ujutro su s vodičem obišli Ohrid, jezero i sve znamenitosti, a popodne i glavni grad Makedonije Skopje. Uz pratnju vodiča obišli su velebni glavni trg kojim dominira spomenik Aleksandru Makedonskom koji nikog nije ostavio ravnodušnim. Posebno su bili odu-

ševljeni posjetom kuće majke Tereze. Stari grad odnosno čaršija mjesto je gdje turisti uživaju u specijalitetima orijentalne kuhinje, pa su i tamo uživali u posebno ugodnoj atmosferi

Na povratku su posjetili i Tiranu, no kiša im je malo pokvarila obilazak. I tu noć su prenoćili u Budvi te poslije doručka krenuli za Split. Na putu su stali u Neumu gdje su ručali. Već 15. listopada druga grupa od čak 52 člana udruge otišli su na jednodnevni izlet na Pelješki most. Članovi su bili oduševljeni viđenim te su se svi fotkali ispred zdanja koje su generacije čekale. Nakon toga otišli su u razgledavanje Stona, a na povratku i ručali u Pločama.

Merica Ličina

Vrlo aktivni tijekom listopada bili su članovi udruge SUH Split, koji su odradili čak dva izleta. Prvo je 35 članova udru-

LABIN Humanitarni uspjeh SUH-ovaca

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana starijih osoba u Labinu je održana vrijedna humanitarna manifestacija. Pod sloganom „Susret generacija“ prikupljala su se sredstva za nabavku fiksno mamografa za labinski Dom zdravlja „Dr. Lino Peršić“. Inicijatori i promotori ove plemenite humanitarne akcije bili su SUH – Podružnica Labin i udruga Liga protiv raka Labin. Priključili su se i Udruga Labin - Zdravi grad, Udruga Mendula, Zajednica Talijana G. Martinuzzi i Umjetnička škola Matka Brajše Rašana te Grad Labin kao pokrovitelj.

Pored zdravstvenog programa (kontrola tlaka i šećera te savjetovališta za prehranu), održan je i zabavni i glazbeni program,

kao i kreativne i likovne radionice za djecu koja su oslikavala platnene torbe za svoje bake. SUH-ova podružnica s udrugom Liga protiv raka osigurala je i organizirala bogatu lutriju od kojih je svaka bila dobitna i vrijedna, a zahvaljujući donacijama labinskih fizičkih i pravnih osoba koji su svojim donacijama uvelike obogatili ovu manifestaciju.

Sve ove aktivnosti ne bi imale svoj konačni uspjeh da se nije uključio veliki broj naših sugrađana, ljudi dobrog srca, uvijek aktivnih kada treba dokazati humanost na djelu. Krajnji cilj, uz prekrasno zajedničko druženje, bio je prikupiti dio sredstava za nabavku novog stacionarnog mamografa,

izuzetno važnog za zdravlje labinskih žena, što je u konačnici i uspjelo, jer je prikupljeno 20.150,00 kuna.

Eni Modrušan

VELIKA GORICA Izlet u Zagorje i Međimurje

Podružnica SUH-a iz Velike Gorice 12. listopada organizirala je jednodnevni izlet za svoje članove u Varaždin. Vladao je veliki interes za izlet, pa se tako čak 60 članova ukrcalo u autobus i krenulo put Zagorja. Cilj izleta bio je posjet Gradskom muzeju Varaždin – stari grad, gdje su obišli gotičko-renesansnu utvrdu, baroknu palaču Sermage, klasiističku palaču Herzer te Kulu stražarnicu.

Članovi su u muzeju vidjeli prekrasne

i očuvane primjere od arheološke građe do galerije u kojoj se nalaze djela najvećih imena hrvatske likovne umjetnosti, poput Vlahe Bukovca i Ivana Meštrovića. Nakon kulturnog uzdizanja članovi su se uputili u obližnji Ludbreg gdje je organiziran ručak, ali i ples i zabava. Bio je to doista prekrasan i odlično organiziran jesenski dan, te su se svi članovi jako sretni i veseli vratili kući.

Stjepan Milobara

RUGVICA Pohvale na izvještajnoj skupštini

Podružnica SUH-a Rugvica održala je 14. listopada izvještajnu godišnju skupštinu. U društvenom domu Rugvica okupilo se preko 60 članova i gostiju. Na skupštini se razgovaralo o zbivanjima i aktivnostima u ovoj, ali i planovima za sljedeću godinu. Rad podružnice pohvalio je predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Zagrebačke županije Zlatko Hrzić.

Poznato je da rugvički SUH-ovci imaju odličnu suradnju s općinom, a načelnik Mato Čičak osobno je zahvalio članovima na odazivu na sve općinske manifestacije, kazavši kako je podružnica iz Rugvice primjer svima jer se na nju mogu uvijek osloniti. Na skupštini je organiziran i ukusan ručak, kao i živa glazba te su svi okupljeni uživali u druženju. Bravo!

Stjepan Sekulić

Izlet na četiri otoka

Nakon dvije pandemijske godine članovi podružnice Umag konačno su se otisnuli na višednevni izlet. Tako su u četiri dana obišli čak četiri dalmatinska otoka uz povremena stajanja u drugim dalmatinskim gradovima. Prvi dan i prva stanica bio je Šibenik, gdje je posjećena obnovljena otočka tvrđava sv. Mihovila, a poseban ugođaj bio je pogled prema moru, odnosno tvrđavi Sv. Nikole, ušću Krke i živopisnim obalama. Nakon toga slijedila je šetnja do poznate Šibenske katedrale i krstionice. Nakon toga posjećen je otok Prvič, gdje su posjetili muzej posvećen Faustu Vrančiću. Nastavak vožnje uz Zlarin i ostala mjesta doveo ih je do Vodica, gdje ih je čekao smještaj u hotelu, večera i zasluženi odmor. Drugi dan započeo je posjetom NP Krke, gdje su uživali u prekrasnim prizorima prirode, vozeći se na brodu kanjonom Krke do Skradina. Zatim su posjetili otok Krapanj i tamošnje zna-

menitosti, a za kraj dana i agroturistički centar Jurlinovi dvori kod Primoštena. Treći dan katamaranom iz Splita stigli su u grad Hvar gdje su obišli najstariji teatar, katedralu i poznatu forticu.

Posljednji, četvrti dan posjetili su jezero Telašćicu na Dugom otoku, vozeći se brodom uz otoke Ugljan i Pašman. Na povratku kući su stali i u Zadar gdje su posjetili čuvene morske orgulje i pozdrav suncu. Svi su stigli umorni kući, ali presretni onim što su doživjeli u četiri doista prekrasna dana.

Marija Pertot

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA Posjet prekrasnim mostovima

Povjereništvo SUH-a Dubrovačko-neretvanske županije organizirao je 22. listopada za svoje članove izlet u Vrapčice i Mostar.

Polazak je bio sa Grude u 6:30 sati, a putem su ušli i članovi iz Cavtata i Dubrovnika. Prvo zadržavanje je bilo u Neumu, gdje su članovi

popili kavu i piće. Zatim su se uputili u Vrapčice, hercegovačko mjesto u kojem se održavao sajam u kojem se moglo kupiti što god ti srce želi, sve do najsitnije potrepštine.

Tada su i brojni članovi konzumirali vrlo ukusne čevape u somunu. Poslije toga su se uputili u Mostar, gdje su prvo ručali, a zatim razgledali stari grad, i dakako stari most koji je najveća atrakcija. Nije to bio jedini most kojeg su s divljenjem razgledali, jer su na povratku kući svratili do novootvorenog Pelješkog mosta, gdje su napravili i antologijsku fotografiju. Važno za napomenuti je da je ovaj izlet bio besplatan za sve članove SUH-a te da su svi bili vidno zadovoljni organizacijom i izletom. Zbog izleta je SUH dobio i 21 novog člana.

Ante Mandić

MEDULIN Proslava uz more

Puni energije i ideja, članovi podružnice 22. rujna 2022. organizirali su proslavu Međunarodnog dana starijih osoba na Kamenjaku u uvali Školjić. Poskupljenja, rat i nesigurnost, čemu trenutno svjedočimo, negativno je utjecalo na mnoge umirovljenike. Prate se poskupljenja koja nažalost ne prate naše mirovine i veći je strah od budućnosti. Umirovljenicima je jasno da treba živjeti skromno, jer mirovina nije dostatna za pristojan život, a starenje bi trebalo biti aktivno i dostojanstveno, jer je to potrebno svakom čovjeku.

Usprkos svemu tome na druženje se odazvalo čak 85 umirovljenika, što je sve ugodno iznenadilo. Tako su se „izjadali“ jedni drugima zbog nezadovoljstva stanjem u društvu i nebrigom za umirovljenike. Kad ne možeš pokriti mirovinom troškove smještaja u domovima umirovljenika ili neke druge pomoći u kući, onda ne očekuj lijepu starost. Tako pomalo tužni došli su u uvalu, gdje su brzo sve zaboravili, jer ih je dočekala vesela harmonika jednog člana iz Premanture. Rastali su se očekujući ponovni susret s mišlju „kad bi mladost znala sve što može, a starost mogla sve što zna“.

Verica Vidmar

Kod Austrijanaca

Nakon pauze od tri godine, Općina Medulin uključila je tamošnje članove SUH-a u svoje aktivnosti, u sklopu čega je organiziran izlet u pobratimljeni grad Pols u Austriji. Uz predstavnike općine, na izlet su otišla i 22 člana SUH-a. Dolazak i smještaj u hotelu, te večera protekli su u veselom raspoloženju, jer su ih dočekali stari znanci – umirovljenici s kojima su prekinuli druženje na tri godine zbog korone. Sljedeći dan posjetili su muzej rudarstva u Fohnsdorfu, ručali, zabavljali se navečer, da bi ujutro nakon doručka imali organizirani cjelodnevni izlet s penzionicima iz Austrije.

Tom su prigodom posjetili dvorac Landskron, ručali u Villachu, nakon toga posjetili botanički centar citrusa, te imali zajedničko druženje uz večeru. Sljedeći dan posjetili su njihovu Opatiju i imali slobodno vrijeme za shopping u njihovoj Areni, a navečer je uslijedila završna večera, opet uz druženje, glazbu i ples. Velika zahvala ide Općini Medulin i njezinim predstavnicima koji su im omogućili ovaj izlet bez ikakve naknade. U svibnju sljedeće godine naši umirovljenici će ugostiti austrijske pa će se druženje tako nastaviti. Malo dobre čovjeka prema čovjeku u našim godinama puno vrijedi. Iskusi sve, a zadržimo samo ono što je dobro.

Verica Vidmar

Posudi mi tvoj lijek?!

Englesko vijeće za zdravstveni odgoj, u zajednici s nacionalnim farmaceutskim udruženjem i udruženjem tvornica lijekova, provodi akciju kojoj je cilj da među Englezima smanji široko rasprostranjenu nepravilnu upotrebu lijekova u kućnim ormarićima i broj smrtnih slučajeva trovanja lijekovima osobito među starijim osobama i djecom. Nema nikakve sumnje da bi takva kampanja bilo vrlo korisna i u našim prilikama.

Ispitivanja su pokazala da bar dvoje od pet pacijenata nikada ne uzima lijekove onako kako im je propisao liječnik. Štoviše, velik dio dobivenih preparata nije nikada ni upotrijebljen. Farmaceutska industrija stalno ulaže napore da poveća korist i smanji rizik svojim proizvodima. Ali ona ne može biti odgovorna ako su lijekovi nepravilno propisani i nepravilno upotrijebljeni. U takvim slučajevima, kao što znamo, oni mogu ozbiljno ugroziti zdravlje i život čovjeka. Bez obzira jesu li to lijekovi koje je propisao liječnik ili su kupljeni u ljekarni bez recepta, s njima treba postupati promišljeno.

U prvom redu, budite sigurni da ste dobro razumjeli liječnika koliko trebate

uzimati lijekova na dan. Nikada nemojte prelaziti propisanu dozu. Neka vam ne bude neugodno ponoviti pitanje, ako vam nije sve potpuno jasno. I liječnik i farmaceut u ljekarni rado će vam pomoći. Liječenje treba trajati onoliko dana koliko je liječnik propisao. Ne prekidaite ga čim se počnete osjećati bolje. To se osobito odnosi na antibiotike. Lijekovi su propisani za vas i za vašu bolest, nemojte ih ponuditi nekom drugom koji ima slične simptome, jer on možda boluje od nečega drugoga, što može učiniti lijekove opasnim.

Zbog sigurnosti vaših unuka držite ormarić zaključan ili odmaknite lijekove da ne budu nadohvat dječje ručice. Raznobojne tablete i kapsule izgledaju djeci kao bomboni. Ne stavljajte nekoliko lijekova u istu bočicu. Svaka bočica mora imati svoji naljepnicu. Nemojte stvarati zalihe preosjetljivih lijekova nakon što ste ozdravili, ili nakon što je možda liječenje promijenjeno. Lijekovi imaju svoj rok valjanosti.

Osim toga, dugo čuvanje tableta, nakon što se i zaboravilo za što su bile prvotno upotrijebljene, mogu predstavljati rizik. Ako zapazite bilo koju od nepoželjnih

popratnih pojava dok uzimate lijekove, obavijestite o tome svoga liječnika. Nemojte piti alkohol dok uzimate lijekove, jer to može biti jako opasno. Za vrijeme trudnoće najbolje je ne uzimati lijekove ako to nije neophodno. Vaš će vam liječnik, ako imate teškoća, propisati lijekove koji se testiraju i koji su se pokazali sigurnima.

Ako se nekoliko lijekova uzima istovremeno, može doći do promjene efekata pod utjecajem drugog lijeka. To treba imati stalno na umu. Svakako trebate obavijestiti svog liječnika koje lijekove uzimate, prije nego vam on propiše svoju terapiju. Očito, što više lijekova uzimate, to je veća vjerojatnost da će neki od njih nepovoljno djelovati. Neki se lijekovi ne smiju kombinirati s drugima, jer posljedice mogu biti kobne. Ako običavate kupovati neke lijekove bez recepta, recite to svom liječniku. Svom liječniku i farmaceutu postavljajte pitanja bez straha i neugodnosti. Riječ je o vašem zdravlju. Izmjena informacija u oba smjera, na relaciji liječnik-bolesnik, treba da bude dobra i efikasna. U suprotnom može dovesti do tragičnih posljedica.

dr. Ivo Belan

BORBA PROTIV SAMOĆE

Život s 54 godine mlađim cimerom

Poznata je činjenica da žene žive duže od muškaraca, no nažalost do javnosti slabo dopiru alarmantni podaci o feminizaciji siromaštva u starijoj dobi. U Hrvatskoj stopa rizika siromaštva za osobe starije od 65 godina koje žive same iznosi čak 55,3 posto. U mnogim zapadnim zemljama borbu protiv samoće i siromaštva starije osobe rješavaju i na način da se usele kod prijatelja, poznanika, ponekad i stranaca slične dobi, te tako prepolove režije te ako imaju, iznajme nekretninu u kojoj su živjeli i tako imaju dodatni prihod. Istina, kod Hrvata takva praksa nije uobičajena.

No, vrlo zanimljiva vijest stiže iz Hobarta, grada u australskoj saveznoj državi Tasmaniji. Quinta Bartels živjela je sa suprugom u unajmljenom stanu, no nakon smrti supruga, 82-godišnjakinja si više nije mogla plaćati tjedni najam stana. Rješenje je pronašla njezina kćer koja joj je pronašla cimera, ni više ni manje nego 28-godišnjeg Zaca Gallowaya. Kako je sam kazao, u početku je mislio ostati samo par mjeseci, no toliko mu se svidio suživot da je potpisao novi ugovor s Quintom na duže razdoblje.

U ugovoru su stavljene i obveze Zaca, pa tako mora povremeno pripremati doručak i kuhati, te ne biti bučan. Dakako, Quinta je prije svega obavila i inicijalni razgovor sa Zacom kako bi ga upoznala i dogovorila se o detaljima suživota, obavljena je i policijska provjera Zaca da nema kriminalni dosje, a na kraju je i najmodavac dao blagoslov za ovo cimerstvo. Zac kaže kako je dvije godine živio sam i da mu se nije svidio takav način života, a dodatni plus života s 54 godine starijom Quintom je i što mu je niži iznos najamnine i što živi u prostranom trosobnom stanu.

Quinti je pak Zac od velike pomoći, jer osim kućanskih poslova odlazi i u trgovinu, pravi joj društvo i naravno umanjuje troškove najamnine i režija. Život „izvan okvira“ u kojem su mladi i starije osobe cimeri sve je popularniji u Tasmaniji, a najveći razlog je poskupljenje najma od čak 50 posto u posljednjih pet godina, ali i činjenica da je na tržištu manje od jedan posto nekretnina koje se nisu uspjeli iznajmiti. U hrvatskim gradovima puno je starijih samaca, koji žive s malim mirovinama, ali u velikim stanovima, te bi im zajednički suživot, bilo s osobama svoje dobi, ili mlađima, svakako olakšao svakodnevicu. Odlična ideja, zar ne!

I. Knežević

Grijat ćemo se na ljubav

Nema nikoga koga u životu nije nešto iznenadilo, tko nije bio i sretan i nesretan jer se u životu, kao po dogovoru, izmjenjuju lijepi trenuci s onima koji su sve nego to. Nema čovjeka čiji se život odvija baš onako kako on to želi. Iz osobnog iskustva preporučam da kada se nađemo u nekoj novoj situaciji, koja nam se čini složena reagiramo hladne glave sve dok se ne nađe neki izlaz. Tako je i sada kada smo mnogi od nas suočeni s brigom kako se prilagoditi rastućim cijenama, od osnovnih prehrambenih proizvoda neophodnih za život, pa do cijena goriva, plina za kućanstva i električne energije.

Razdoblje predstojećih zimskih mjeseci moglo bi imati dugotrajne posljedice na naš svakidašnji život. Utješno je što nas, prema vremenskoj prognozi, vjerovatno čeka prosječno topla zima.

Možda će netko reći: „Pa nije grijanje nekakav veliki problem ili neka velika tema za kolumnu!“ Kako za koga! Za nekoga jeste, a za nekoga nije. Da razgovor o grijanju može dovesti i do bračne svađe, pokazuje primjer jedne moje poznanice. Ona je sitne građe, ima problem sa cirkulacijom i stalno joj je hladno. S druge strane njezin muž je visok, težak je oko 100 kg i njemu je uvijek vruće. U kući je i tijekom zimskih mjeseci u laganoj odjeći, i dok ona pojačava grijanje, on ga istovremeno gasi. I tako se svakodnevno svađaju oko toga. Bez obzira na preporuke za štednju u grijanju, kod njih se neprekidno vodi mali rat!

Posljedice ekonomske krize nameću promjene u našem ponašanju. Navike se moraju mijenjati, ali to, naravno, mnogima teško pada. Vrijeme koje je pred nama nameće još jednu brigu upravo osobama treće životne dobi. Proteklih dana mogli smo, primjerice, gledati u dnevnim vijestima, kupaće na plažama u Dalmaciji, i domaće i strane. I za tih dana, toplijih od prosjeka za ovaj dio godine, povoljni uvjeti za kupanje u moru bili su samo kroz nekoliko sati tijekom dana. Kada, uskoro, nastupe hladniji dani, upravo u Dalmaciji mnogi će imati probleme s grijanjem. Naime, većina kućanstava grije se na električnu struju, a s obzirom na najavljene nove, više cijene, bit će biti prisiljeni na dodatnu štednju. Umirovljenik Ante M. iz Splita kaže: „Mi nemamo plin i grijemo se na klimu. Morat ćemo u stanu biti u toplijoj odjeći. Grijat ćemo se ispod dekice.“ Poznato je, da su na splitskoj rivi, tijekom zimskih dana, umjesto inozemnih turista, Splićani svih generacija. Od ranog

jutra mnogi, posebice umirovljenici, družu se na sunčanoj strani rive.

Ljudi se, relativno brzo, mogu prilagoditi novonastalim uvjetima. Dva umirovljenička bračna para iz Zagreba, koji u svojim stanovima imaju etažno grijanje na plin, već nekoliko godina, tijekom zimskih dana družu se u jednom trgovačkom centru. Gospođa Marija kaže da se inače griju i kuhaju na plin i ne zna kako će biti ove zime, ali već imaju plan isproban još prošle godine. Zajedno s mužem i prijateljima, kada temperatura vani padne ispod ništice, nađu se u prostoru obližnjeg trgovačkog centra. Prošetaju, kupe nešto neophodno od hrane, posjede po klupicama i zidicama, a katkad, iako sve riješe, vrijeme skrate i uz kavu.

Prema statističkim pokazateljima sve je više starijih osoba, kako onih koji žive s

partnerima, tako i samaca. Nakon što im umre partner, uglavnom su prepušteni sami sebi. Mnogi ostaju živjeti u svojim stanovima, često u stanu koji po svojoj veličini nadmašuje njihove potrebe i nedostatna su im sredstva za njegovo održavanje. S druge strane ponuda organiziranog smještaja u domovima za starije osobe nije velika. Osim toga nekima je i odbojna pomisao da se dovedu u pasivan položaj da se o njima drugi brinu i diktiraju im pravila života. Također, odlazak iz svog stana ili kuće doživljavaju kao emotivni šok. „Lud je onaj koji se ne želi odreći onoga što ima, nadajući se da će dobiti ono što nema“, rekao je stari Ezop. No, je li doista bio u pravu?

Dvije sestre umirovljenice, Slavica i Mirta, obje udovice, ostavile su stanove svaka svojoj djeci, a one su otišle živjeti u naslijeđenu kućicu na selu. Griju se na drva i kažu da im je jeftinije čak i od grijanja priključenog na gradsku toplanu. Ovih dana nazovem sestrinu koja mi se ne javlja pola godine i kaže da baš uređuje vrt. Vrt, kakav vrt? Pa ona živi na petom katu u središtu Zagreba, i to bez lifta! Prodali su komadić zemlje i blizu glasovitih toplica,

iako u području oštećenom potresom, kupili kućicu s vrtom. Hrane i pet mačaka i uživaju, a muž sjecka suhe grane i sprema upaliti peć.

Drvo je još uvijek najvažniji ogrjevni energent za većinu kućanstava. Vatrića u peći ili kaminu budi maštu na romantično veče u dvoje. Nekome je omiljeno mjesto za grijanje pod dekom, a nekome uz pećnicu u kojoj se peče kruh. Ali mnogi si ne mogu priuštiti takav izbor. Zato postoji alternativa!

Grijanje u dvoje u dragom društvu, pa i bez žareće peći, također je jedan od najboljih osjećaja hladnijih dana. Osjećaj podrške i ljubavi u našem tijelu izaziva osjećaj topline, tvrde i znanstvenici, potvrđujući time onu staru izreku da nas ljubav grije. Isto tako kažu da ljubav liječi, ali i razbolijeva.

No, nema čovjeka koji nije patio, samo je pitanje kako tko podnosi svoju bol i tugu. Nedavno sam upoznala jednu stariju gospođu, koja je ušla u devedesete i proslavila ih veselo! Kaže kako joj mnogi govore da je žena bez godina i da je to vjerojatno istina jer se i u ovoj dobi osjeća ponajprije ženom. Dvostruka je udovica, jednom rastavljena. Kaže da i dalje treba voljeti ono što je bilo lijepo, a ružne uspomene zaboraviti. Gospođa Ruža je druželjubiva, uvijek s osmijehom na licu i danas ima bliskog prijatelja s kojim se, kako kaže grije i boravi nekada u njenom, a katkad u njegovom stanu i tako štede na grijanju.

Dok pišem ovaj tekst upravo slušam da je zahladilo i da u nekim krajevima pada snijeg pa se vraćam na početak teksta i pitanja kako će umirovljenici sa svojim mirovinama preživjeti predstojeću zimu. Nekome će pomoći djeca, nekome prijatelji ili susjedi. Ali mnogi će nastaviti živjeti po onoj „Uzdaj se u se...“. I snalazit će se kako znaju i umiju. Ipak, ne treba se zatvoriti u svoja četiri zida već pokušati naći neko ostvarljivo rješenje. Prijateljica moje znanice uzme knjigu iz knjižnice, sjedne u tramvaj u gradu i vozi se u toplim kolima na desetke krugova.

Nije svatko te sreće. Netko će se grijati na struju, netko na drva, netko na plin, netko preko gradske toplane, netko ispod tople dekice, netko na škrtom suncu, a nekog će grijati ljubav. Ja sam za ljubav. U ljubav treba vjerovati. „Dum spiro, spero!“, kaže stara latinska poslovice. Igra riječi je neprevodiva, ali na svim jezicima svijeta smisao ostaje isti – „Dok dišem, nadam se“. Preostaje nam, dakle, nada - ona posljednja umire.

Drenka Gaković

Kada treba podnijeti zahtjev za dodatak iz obiteljske mirovine

Pitanje: U obiteljskoj sam mirovini po pokojnom mužu već 10 godina jer je to bilo povoljnije nego da imam vlastitu mirovinu. Zakon o mirovinskom osiguranju je objavljen i po njemu je uvedeno pravo na obiteljski dodatak. Da li imam pravo na to i što moram učiniti da to ostvarim? Da li trebam odmah sada podnijeti zahtjev u mirovinsko? (**Z.B., Zagreb**)

Odgovor: Izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju objavljene su u Narodnim novinama broj 119/2022 od 14.10.2022. ali će njegove odredbe stupiti na snagu tek 1.1.2023. godine. To znači da će se tek od tada početi primjenjivati i tek nakon tog dana možete podnijeti zahtjeve koji su temeljeni na tim izmjenama i dopunama ZOMO-a. U pogledu prava na dio obiteljske mirovine tzv. „obiteljski dodatak“, koji je kao novo pravo uveden navedenim izmjenama ZOMO-a, pravo na njega mogu ostvariti osobe koje koriste svoju mirovinu, imaju 65 i više godina, jedini su korisnici u pogledu obiteljske mirovine, sve do propisanog cenzusa ukupnog zbroja vlastite mirovine i obiteljskog dodatka od 80 aktualnih vrijednosti mirovine (sada je to 6.212,00 kn, a porast će nakon sljedećeg usklađivanja).

Dakle, ako želite promijeniti status morali biste nakon 1.1.2023. podnijeti zahtjev kod nadležnog Zavoda za mirovinsko osiguranje, te zatražiti da prvo postanete umirovljenica po osnovu vlastite mirovine, a onda i korisnica dijela obiteljske mirovine („obiteljski dodatak“). Predlažemo da u zahtjevu napomenete da pridržavate pravo da ostanete u obiteljskoj mirovini nakon što dobijete izračun vlastite mirovine i obiteljskog dodatka. To je zato jer će nakon 1. siječnja porasti sve obiteljske mirovine za 10%, a u pogledu iznosa koji bi imali s vašom mirovinom i obiteljskim dodatkom podliježete cenzusu. Zbog toga je korisno prvo imati uvid u izračun i onda donijeti odluku da li biste odustali od postojeće obiteljske mirovine i promijenili status i poslije toga postali korisnicom vlastite mirovine i obiteljskog dodatka. Ukoliko već sada možete utvrditi da Vam se podnošenje zahtjeva „ne isplati“ jer imate veću obiteljsku mirovinu od cenzusa, ne morate ništa raditi, niti podnositi posebne zahtjeve jer obiteljske mirovine će biti automatski povećane od strane HZMO-a nakon 1.1.2023.

Ne žele me odvesti na pregled

Pitanje: Smješten sam u Domu umirovljenika u manjem mjestu, a liječnik me uputio na specijalistički pregled koji se obavlja u većem mjestu do kojeg ja ne mogu doći jer sam teško pokretan. Dom mi ne želi osigurati prijevoz i kažu da se sam pobrinem za to. Imam li pravo na prijevoz? (**F.B., Novigrad**)

Odgovor: Dom umirovljenika Vam je dužan osigurati sanitetski prijevoz tj. prijevoz radi obavljanja specijalističkog pregleda samo ako je to ugovoreno samim ugovorom koji ste potpisali prilikom smještaja u dom umirovljenika. U protivnom ne postoji njihova obaveza. Pravo na prijevoz mogli biste ostvariti temeljem propisa zdravstvene skrbi pri čemu Vb bama Vaš liječnik opće prakse, koji će Vam i dati uputnicu za specijalistički pregled, daje i uputnicu za prijevoz na teret zdravstvenog osiguranja, ukoliko udovoljavate uvjetima.

Nisam dobila energetske dodatak

Pitanje: U mirovini sam od 1.9.2022. godine ali nisam dobila energetske dodatak u 10. mjesecu kao i drugi. U HZMO-u kažu da nemam pravo na njega, ali mislim da bi ga trebala dobiti kao i drugi, jer mi je mirovina 3.500 kuna. (**A.K., Vrbovec**)

Odgovor: Poštovana, nažalost nemate pravo na energetske dodatak jer je Odlukom Vlade od 8.9.2022. određeno da će se to jednokratno novčano primanje isplatiti osobama „zatečenim u isplati mirovine za kolovoz“. Žao nam je, ali zbog toga nemate pravo na isplatu jer niste bili u mirovini u kolovozu.

Da li sam nasljednica vanbračnog supruga

Pitanje: Živjela sam u vanbračnoj zajednici sedam godina, ali vanbračni suprug i ja nismo bili prijavljeni na istoj adresi u Zagrebu, iako jesmo živjeli na istoj adresi. Suprug je umro i ja želim ostvariti pravo na nasljedstvo i obiteljsku mirovinu po njemu. Kako da dokažem vanbračnu zajednicu? (**S.S., Zagreb**)

Odgovor: Kod sastavljanja smrtoznice u nadležnom uredu koji vodi matične knjige umrlih trebaju se upisati nasljednici umrlog i imovina, pa bi Vi trebali biti upisani u toj evidenciji kao izvanbračna družica. Sukladno Obiteljskom zakonu i Zakonu o nasljeđivanju, izvanbračni drug je u pravima izjednačen s bračnim, uz uvjete za postojanje izvanbračne zajednice, a sama činjenica različito prijavljenog prebivališta nije jedini i odlučujući dokaz zajednice.

Nakon smrti Vašeg izvanbračnog supruga temeljem smrtoznice vodit će se ostavinski postupak i utvrđivati nasljednici. Zato provjerite da li je smrtoznica Vašeg supruga poslana na Općinski građanski sud u Zagrebu (suprug je pretpostavljamo umro u Zagrebu), kako bi vas javni bilježnik kojem će sud povjeriti ostavinski postupak i pozvao. Ako ste evidentirani u smrtoznici pozvat će vas, a ako niste evidentirani vodite računa o tome i sami se javite pisano i sudu i javnom bilježniku kako bi se znalo za Vas i kako biste sudjelovali u ostavini.

U ostavinskom postupku utvrđuju se nasljednici pa ako se i eventualni drugi nasljednici slože da ste izvanbračni drug pokojnog, ne bi trebalo biti problema. U slučaju osporavanja Vašeg statusa od strane drugih nasljednika javni bilježnik će Vas uputiti na parnicu i prekinuti ostavinu. Što se tiče prava da ostvarite obiteljsku mirovinu upućujemo Vas da se informirate kod HZMO-a o potrebnim dokumentima za dokaz Vašeg statusa. Kada je u pitanju samo dokaz izvanbračne zajednice u svrhu obiteljske mirovine tada stranke pokreću izvanparnični postupak u kojem je protustranka HZMO, a V bi taj prijedlog trebali predati na Općinski građanski sud u Zagrebu. Ako bi imali rješenje o nasljeđivanju u kojem vam je priznat status nasljednice jer ste izvanbračna supruga, i taj dokument bit će koristan kao prilog zahtjevu za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu (uz ostale potrebne uvjete).

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo pravosuđa i
uprave

Projekt „Umreženo pravo i pravda za starije
osobe“ financiran je sredstvima Ministarstva
pravosuđa i uprave

pravni
savjeti

Odgovara:
Štefica Salaj
dipl. pravnica

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
[https://www.suh.hr/
savjeti/pitaj-pravnika/](https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/)

Katica Modrušan, tajnica podružnice SUH-a Velika Gorica i voditeljica Zbora "Turopoljska zvona"

Pjesma i veselje u trećoj dobi

„Naš je moto da kad nešto radiš - pjevaš, onda to radi punog srca i s veseljem do kraja, na zadovoljstvo svih.”

Iako ima 79 godina i gotovo je već 30 godina u mirovini Katica je i dalje jako aktivna i puna elana i radi intenzivnim tempom kao da je u punom radnom odnosu. Te 1993. godine otišla je u zasluženu mirovinu nakon 35 godina radnog staža.

„Cijeli svoj radni vijek bila sam zaposlena u Službi društvenog knjigovodstva (SDK), kasnije u Zavodu za platni promet (ZAP), a radila sam kao kontrolor-privrednik organizacije, a kasnije u platnom prometu kao viša savjetnica. Uz rad sam studirala i diplomirala na Ekonomskom fakultetu. Već tada sam bila uključena u sindikalne aktivnosti, kao predsjednica sindikata u centrali SDK nastojala sam pomoći kolegama s različitim problemima. Nekoliko godina, sve do izbijanja Domovinskog rata, bila sam tajnica Društva za sportsku rekreaciju u SDK, gdje sam sa suradnicima organizirala održavanja sportskih susreta, na kojima je sudjelovalo preko 1.000 članova iz cijele Hrvatske”, kazala je Katica.

Želja da ostane aktivna i pomaže zajednici nagnala ju je da se 1996. učlani u Podružnicu SUH-a Velika Gorica, a posebno je privukla ideja o osnivanju pjevačkog zbora, koja se realizi-

Ubrzo nakon osnivanja, Zbor je imao prvi nastup prigodom održavanja 5. godišnje skupštine Sindikata umirovljenika Hrvatske dana 1. veljače 1997. godine. Skupština je održana u Osnovnoj školi Eugen Kvaternik u Velikoj Gorici, u čijim je učionicama Zbor održavao svoje probe sve do pojave pandemije koronavirusa.

„Od početnih 15-ak članova broj se s vremenom povećao na sadašnjih 30-ak. Kao kod većine zborova, tako i u našem prevladavaju ženske članice to u omjeru 1:5, u korist žena. Silom prilika morali smo pronaći i drugi prostor za probe, te sada vježbamo u Domu kulture Galženica. Nedostatak vlastitog prostora, ne samo za zbor, već i za podružnicu, za nas je veliki problem, budući da već punih 26 godina podružnica koristi unajmljeni prostor od samo 20 m² u derutnoj zgradi. I unatoč evidentnim problemima, mi i dalje nastavljamo intenzivno vježbati”, a podružnica raditi u petoj brzini.

U proteklih 26 godina kroz zbor je prošlo 95 članova (64 ženskih i 31 muški član), da bi ove godine bilo 27 aktivnih članova (22 ženska i 5 muških). Razloga za ovakvo fluktuaciju članova ima više, od pogoršanog zdravstvenog stanja, smrti članova, a ponekad je prisutno i zasićenje aktivnostima ili jednostavno odustajanja od pjevanja.

„Koliko smo aktivni govori i podatak da smo od osnivanja do danas održali oko 800 proba pjevanja, a bilo je i 400 nastupa u raznim prigodama. Najčešće smo nastupali na području Velike Gorice i okolice, a posebno ističem nastupe u domovima umirovljenika, kao i pjevanje u crkvi na misama. Uz pjevanje upoznali smo i mnoge krajeve lijepe naše, ali i šire. Osim Zagreba, naše postaje su bile i Dugo Selo, Zaprešić, Krapina, Banja Luka, Koljnof u Gradišću, Fužine, Bjelovar, Sisak, brojni istarski gradovi i mjesta...”

U svom repertoaru Zbor

ima oko 130 pjesama, od turopoljskih, zagorskih, slavonskih, dalmatinskih, starogradske, tradicionalnih pjesama, te tako mogu odabrati odgovarajući repertoar za svaku prigodu. Osobito su, kaže, ponosni nastupima u Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski 2000. i 2002. godine, zajedno s nekoliko drugih zborova i kulturno-umjetničkih društava.

„Upravo zbog nastupa 2000. godine bilo je neophodno da zbor ima ime, te smo tada odabrali naziv „Turopoljska zvona”, pod kojim smo i dalje prepoznatljiviji.”

Zbor se financira od sredstava dobivenih projektima Grada Velike Gorice, mali dio troškova pokriva se i iz sredstava podružnice, a članovi zbora sami sufinanciraju pojedine troškove, kao na primjer prijevoz na nastupe, troškove za održavanja godišnjeg koncerta, te djelomično i za novu opremu.

„Mnogi članovi podružnice imaju razne probleme, poteškoće, bolesti, manjak financijskih sredstava, pa pokušavamo na neki način ublažiti teškoće. Kao tajnica podružnice, koju funkciju obavljam već dugi niz godina, imam podosta saznanja u kakvim prilikama žive naši pojedini članovi, pa svake godine nastojimo posjetiti najpotrebitije uz simbolične poklone, a svih članova redovno se sjetimo jednom godišnje kada im za rođendan uputimo prigodnu čestitku. Budući da nas povezuje ljubav prema pjesmi, kao i radost koju osjetimo nakon održanog koncerta, zaboravimo na eventualne teškoće i probleme i s veseljem nastavljamo dalje”.

Veći broj članova redovno odlazi na jednodnevne izlete koje podružnica organizira najmanje deset puta godišnje, i to tijekom ljeta na more, zatim u toplice, ali i na vesela druženja prigodom Valentinova ili Martinja. Tada zaborave na male mirovine, opuštajući se u pjesmi i plesu, ne razmišljajući o bolesti i neplaćenim računima, prkoseći svemu što tišti umirovljenike.

Igor Knežević

rala iste te godine. Uz voditeljicu zbora Snježanu Špehar, jedina je članica od samog početka rada zbora. Prve tri-četiri godine sudjelovala je u radu zbora kao "obična" članica - pjevačica, nakon čega prihvaća ulogu voditeljice - organizatorice zbora, te tu dužnost obavlja i danas.